Feshedilen İhalede Hisse Alıcısı

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	21.05.2025	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2023/802	2025/335	TMK 3, TMK 988, TMK 989, TBK 279, İİK 40/3, TBK 74

ÖZET

Usulsüz tebliğ nedeniyle feshedilen ihalelerde satılan liman şirketi paylarını, fesih kesinleşmeden ihale alıcısından devralan şirketlerin kötüniyeti ispatlanamadı. HGK, emin sıfatıyla zilyetten iyiniyetli edinimi korudu; direnmeyi genişletilmiş gerekçeyle oy çokluğuyla onadı.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/feshedilen-icra-ihalesi-hisse-iyiniyetli-ucuncu-kisi-hgk-2025-335/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2023/802 E. , 2025/335 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :Ticaret Mahkemesi

SAYISI : 2022/897 E., 2023/270 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 01.06.2022 tarihli ve

2020/7482 Esas, 2022/4328 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasında birleştirilerek görülen şirket hisselerinin mülkiyetinin aidiyetinin tespiti davalarından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince asıl ve birleşen davaların reddine karar verilmiştir.

Kararın asıl ve birleşen davalarda davacılar vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı asıl ve birleşen davalarda davacılar vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 11. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, İlk Derece Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı asıl ve birleşen davalarda davacılar vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten sonra temyiz incelemesi sırasında duruşmanın düzenlendiği 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 369. maddesinin direnme kararının temyizini kapsamadığı, direnmenin düzenlendiği aynı Kanun'un 373. maddesinde ise duruşmaya yer verilmediği gözetildiğinde direnme kararlarının temyiz incelemesinde duruşma yapılamayacağı kabul edilerek temyiz eden asıl ve birleşen davalarda davacılar vekilinin duruşma isteğinin reddine karar verilip Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. ASIL DAVA

1. Davacılar vekili; davalı ... ve Depoculuk A.Ş'nin (... A.Ş.) %95 oranındaki A Grubu hisselerinin 2006 yılı Aralık ayında Lüksemburg'da kurulmuş müvekkili ... ...'a (...) devredildiğini, ...'un ortaklarının ise %50 hisseye sahip dava dışı ... ... (...) ve ... ... Ltd.'ye (BDL) olduğunu, müvekkili şirketin yönetim kurulunun ikisi ..., ikisi BDL tarafından atanan kişilerden oluştuğunu, ...'nın alacaklı olduğu iddiasıyla müvekkili şirket aleyhine icra takibi başlattığını, takip talebinde müvekkili şirketin Lüksemburg adresi yerine İstanbul'da bir adres gösterildiğini, ödeme emrinin ... tarafından atanan yönetim kurulu üyesine tebliğ edildiğini, anılan kişinin BDL'nin atadığı yöneticilere icra takibine ilişkin bilgi vermeden önce icra takibini kesinleştirdiğini, böylelikle davalı ...Ş'deki müvekkili hisselerinin satışa çıkarıldığını, satışın düşük tirajlı bir gazetede ilânından hemen sonra yapılan ihale sonucu 500.000.000 USD değerindeki ... A.Ş. hisselerinin 19.000 İsviçre Frangı sermayeli bir İsviçre şirketi olan davalı... ... (...) tarafından satın alındığını, davalı...'un 22.02.2010 tarihinde %56 oranındaki hissesini liman işletmeciliğinde deneyimsiz, 100.000 İsviçre Frangı sermayeli tabela şirketi hüviyetindeki davalı ... Holding AG'ye (...) muvazaalı olarak sattığını, müvekkilinin tüm bu işlemleri 01.04.2010 tarihinde ...'nın gönderdiği mektupla öğrendiğini, icra hukuk mahkemesinde açılan davalar sonucunda tebligatın usulsüzlüğünün tespit edildiğini, davalı...'un hisseleri satın aldığı ihalenin feshine ilişkin kararların kesinleştiğini, davalı...'un elinde kalan 70.000.000 hissesinin 60.000.000 (%33,5) adedini bu kez geçmişi, ticari faaliyeti, finansal hareketi, çalışanı olmayan, tabela şirketi davalı ... (...) isimli Rus şirketine devrettiğini, icra hukuk mahkemesinin borçlunun ödeme emrini 01.04.2010 tarihinde tebliğ ettiğine dair tespit hükmünün geçmişe etkili olarak sonuç doğuracağını, bunun bu tarihten önce yapılan tüm icra işlemlerinin kesin hükümsüzlüğünün/yok hükmünde olduğunun da tespiti anlamına geldiğini, davalı ...Ş'nin sermayesinin %95'ini oluşturan 169.460.996 adet hissenin davalı...'a ihalesiyle sonuçlanan icra takip dosyaları üzerinden yürütülen icra işlemlerinin hukuka aykırı ve kesin hükümsüz sayılacağını, bu hisselerin hâlen müvekkilinin mülkiyetinde olduğunu, bu yönüyle 01.04.2010 tarihinden önce gerçekleştirilen tüm haciz, kıymet takdiri, ihale gibi icra işlemlerinin kesin hükümsüz hâle geldiğini, 23.06.2011 tarihli muhafaza işlemleri kapsamında ilmühaberlerin asıllarının bulunduğunu, müvekkiline ait ilmühaberlerin teslim alındığı yönünde pay defteri ve yönetim kurulu karar defterine şerh düşüldüğünü, yine ilmühaberlerin arkasına icra müdürlüğünce müvekkiline aidiyetine dair şerh verildiğini, muhafaza altına alınan ilmühaberlerden haczi aşan miktardaki ilmühaberlerin gerçek maliki olan müvekkiline 24.06.2011 tarihinde iade edildiğini, bu ilmühaberlerin müvekkilinin elinde bulunup davalı ...Ş. hisselerini temsil edip geçerli olduklarını, bunların iptal edilip yerine

hisse senedi çıkarılmasının kötüniyetli bir hareket olup müvekkilinin hisselerine ulaşmasını engellemeyi amaçladığını, davalı...'un hiçbir zaman davalı ...Ş'nin hissedarı olamadığını, sahip olmadığı bir hakkı devredemeyeceğini, dolayısıyla davalılar ... ve ...'ın da hisseleri iktisap edemeyeceğini, dava konusu hisselerin nama yazılı olduklarını, davalı...'un hisselerin yeni sahibi olarak pay defterine kayıt için yönetim kuruluna bildirim yapmadığını, pay defterine kayıt için gereken şartların yerine getirilmediğini, davalı...'tan hisseleri devralan davalılar ... ve ...'ın iyiniyetli olmadıklarını, iktisaplarının bu yönden de korunamayacağını, geçici ilmühaberler iptal ve imha edilmeden yeni hisse senedinin çıkarılamayacağını, icra müdürlüğünün muhafaza altına aldığı ilmühaberlerde iptale dair bir kaydın bulunmadığını ileri sürerek davalı ...Ş'nin %95'ine tekabül eden 169.460.996 adet hissenin mülkiyetinin müvekkiline aidiyetinin tespitine, 2009/41355 ve 2009/41351 Esas sayılı icra dosyalarından 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu'nun (2004 sayılı Kanun) 40. maddesine kıyasen muhafaza altına alınan davalı ...Ş'nin %95 hissesine tekabül eden ve arkalarında müvekkiline ait olduğuna dair icra müdürlüğünce ciro yerine kaim olmak üzere kayıt düşülen geçici ilmühaberlerin geçerli olduğunun ve mülkiyetinin müvekkili ...'a aidiyetinin tespitine, bu yöndeki kaydın geçerli ve şirket ile üçüncü kişiler yönünden bağlayıcılığının tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

2. Davalı ...Ş. vekili; müvekkilinin 23.06.2011 tarihinden önce geçici ilmühaberlere karşı hisse senetlerini çıkartıp sahiplerine teslim ettiğini, icra müdürlüğünce icranın iadesi kapsamında muhafaza altına alınan bu geçici ilmühaberlerin ve icra müdürlüğünün 23.06.2011 tarihinde müvekkili pay defterine düştüğü kaydın bir geçerliliğinin kalmadığını, ihalelerin feshine rağmen ihale sonucu satılmış hisselerin davacı ...'a dönmediğini, davalı...'un iyiniyetli olduğunu, ihaleye fesat karıştırmadığını, dolayısıyla ondan hisseleri devralan davalılar ... ve ...'ın da iyiniyetli olduklarını, davacı ...'un icra dosyasına borcunun hâlen devam ettiğini, 2004 sayılı Kanun'un 40/son maddesinde üçüncü kişilerin kazandıkları haklara halel gelmeyeceğinin düzenlendiğini, cebri icra yoluyla hisse devrinde icra müdürlüğünün yazısının yeterli olduğunu, devralanın bir bildirim yükümlülüğünün bulunmadığını, davalı...'un yasaya ve ana sözleşmeye uygun olarak edindiği hisselerin %56'sını 22.02.2010 tarihinde ...'ye, %33,5'ini 30.03.2011 tarihinde ...'a bir tedbir kararı da yokken devrettiğini, tedbir kararının 05.04.2011 tarihinde verildiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

3. Davalı... ... und ... Şirketi vekili; davacı şirketin %50 hissesine sahip dava dışı ...'nın alacağına istinaden Şişli 6. İcra Müdürlüğünün (İstanbul 31. İcra Müdürlüğü) 2009/41351 ve 2009/41355 Esas sayılı dosyalar üzerinden davacı şirket aleyhine icra takibi başlattığını, davacı ...'un ... A.Ş'deki 169.460.996 adet muvakkat ilmühaberin haczedildiğini, ihale sonucu ilmühaberlerin müvekkilince alındığını, ihalenin kesinleşmesi ile icra müdürlüğünce ciro edilerek teslim edildiğini, liman projesinin daha kısa sürede tamamlanması için girilen ortak arayışı sonucunda davalı ... Holdings ile anlaşıldığını ve %56 hissenin bu şirkete satıldığını, bunun üzerine atıl liman inşaatına yeniden başlandığını, devir tarihi olan 22.02.2010 itibariyle hisseler üzerinde herhangi bir takyidat bulunmadığını, ardından %33,5 hissenin de davalı ...'a satıldığını, devir tarihi olan 30.03.2011 itibariyle de bir takyidat konulmadığını, davalı ...Ş'nin 15.06.2011 tarihinde muvakkat ilmühaberler yerine hisse senedi bastırdığını, 23.06.2011 tarihli hukuksuz muhafaza altına alınan ve hükümsüz ilmühaberlere dayanılarak hisselere sahip olunduğu iddiasının hukukî bir dayanağının

bulunmadığını, ilmühaberlerin hükümsüzlüğünün kesinleşen icra hukuk mahkemesi kararları ile sabit hâle geldiğini, ilmühaberlerin davacıdan geri alınmasına dair icra hukuk mahkemesi kararlarının da kesinleştiğini, ihalenin feshinde müvekkilinin hiçbir kusurunun bulunmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

4. Davalı ... Holding AG Şirketi vekili; 23.06.2011 tarihli icra müdürlüğü işlemlerinin İstanbul 15. İcra Hukuk Mahkemesinin kararları ile iptal edildiğini, bu nedenle müvekkilin iktisabının tartışılamayacağını, müvekkilinin dava konusu hisseleri davalı...'tan Türk Ticaret Kanunu ve ana sözleşmeye uygun olarak devraldığını, kesinleşen icra hukuk mahkemesi kararları muvakkat ilmühaberlerin geçersizliğinin belirlendiğini, 23.06.2011 tarihli muhafaza işlemi ile ele geçen hükümsüz muvakkat ilmühaberlerin icra müdürlüğünce davadan önce davalı ...Ş'ye iade edildiğini, bu işlemin uygunluğuna dair verilen kararların onandığını, sonuçta davacının dayandığı 23.06.2011 tarihli icra müdürlüğü işleminden önce hisse senetlerinin çıkartılıp hak sahibi ortaklara teslim edildiğinin ve muvakkat ilmühaberlerin hükümsüzlüğünün belirlendiğini ileri sürerek davanın reddini savunmuştur.

5. Davalı ... Şirketi vekili; müvekkilinin hisseleri emin sıfatıyla zilyet...'tan iyiniyetle devraldığı 30.03.2011 tarihinde hisseler üzerinde takyidat bulunmadığını, devrin Türk Ticaret Kanunu ve ana sözleşmeye uygun gerçekleştirildiğini, davacıların hâlen borca itiraz etmediklerini, muvakkat ilmühaberlerin geçersizliğinin mahkeme kararı ile belirlendiğini, davacıların muvakkat ilmühaberlere dayanarak ortak olduğunu iddia edemeyeceğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

II. BİRLEŞEN DAVA

1. Birleşen İstanbul 4. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2015/560 Esas sayılı davada davacı vekili; Şişli 6. İcra Müdürlüğünün (İstanbul 31. İcra Müdürlüğü) 2009/41351 ve 2009/41351 Esas sayılı dosyalarında yapılan icra takipleri sonucunda davalı ...Ş'ye ait hisselerin ihale yoluyla davalı... şirketine satıldığını, davalı...'un da bu hisselerin 60.000.000 adedini davalı ...'a, 96.460.996 adedini davalı ...'ye sattığını, kalan 10.000.000 adet hissenin ise yine muvazaalı biçimde haczedilip dava dışı ...'nın alacağını temlik alan davalı şirket tarafından 31.10.2013 tarihinde satın alındığını, davalının ...'nın alacağını temlik almasının hukuka aykırı olduğunu, zira ...'nın alacağını sözleşmenin diğer tarafı olan davacı ...'dan izin almadan temlik edemeyeceğini ileri sürerek davalının ihale ile aldığı davalı ...Ş'ye ait hisselerin müvekkiline aidiyetinin ve davalının elinde bulunan hisse senetlerinin hükümsüzlüğünün tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

2. Davalı ... Şirketi vekili; ...'dan alacaklı olan müvekkilinin 31.10.2013 tarihinde 10.000.000 adet hisseyi yapılan icra ihalesi ile satın aldığını, ihalenin feshi davasının reddedildiğini, müvekkilinin mülkiyet hakkının Yargıtay 12. Hukuk Dairesi tarafından verilen onama kararı ile 02.07.2014 tarihinde kesinleştiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 21.12.2017 tarihli ve 2012/154 Esas, 2017/1118 Karar sayılı kararıyla; icra hukuk mahkemelerince 06.01.2010 ve 07.01.2010 tarihli ihalelerin feshine karar verildiği, davacı ...'a ödeme emrinin 01.04.2010 tarihinde tebliğ edildiğinin hüküm altına alındığı, bu kararlar

ile davalı...'un alıcısı olduğu ihalelerin iptal edildiğinin sabit olduğu, böylelikle...'un alıcısı olduğu ihalenin iptali sonucu elinde kalan 10.000.000 adet hissenin davacı ...'a döndüğü, ancak bu şirket aleyhine 10.05.2011 tarihinde ikinci haciz işleminin yapıldığı, 31.10.2013 tarihli ihale ile bu (10.000.000 adet) hisselerin birleşen davada davalı ...'e satıldığı, böylece davalı... şirketinde karar tarihi itibariyle davaya konu davalı ...Ş'ye ait şirket hissesinin kalmadığı, bu sebeple davalı... yönünden davanın esastan reddi gerektiği; davalılar ... ve ... şirketlerinin edindikleri davalı ...Ş. hisseleri yönünden yapılan incelemede ise ihalenin feshi kararının kesinleşmesi üzerine hisselerin tekrar davalı ...Ş'ye iadesi işlemleri sırasında icra müdürlüğü tarafından hisse senetlerine el koyma işlemi aleyhine şikayet yoluna başvurulması sonucu davanın reddine dair kararın temyizi üzerine Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin bozma kararında "Her ne kadar ihalenin feshi konusunda ihale alıcısı...'u etkilese de hisseleri ihale alıcısından satın alan 3. kişi ... Holdings'in kazandığı mülkiyet hakkını etkileyemez, ödeme emrinin tebliğ tarihi olan 01.04.2010 tarihinden önce yapılan işlemlerin yok hükmünde sayılması, ihale bedelini ödeyip malı teslim alan alıcıdan söz konusu hisseleri satın alan iyi niyetli üçüncü kişilerin kazanımlarını etkilemez, bu durumda icra müdürünün mülkiyet hakkına müdahale eder şekilde satışı yapılan ve ... Holding'e devredilen hisse senetlerinin de borçluya (...) ait olduğuna ilişkin kararın iptal edilmesi gerekirken yazılı gerekçeler ile istemin reddi hüküm tesisi isabetsiz olup" şeklinde karar verildiği, bozma kararında açıklandığı üzere ihale alıcısı davalı...'un emin sıfatıyla zilyet, davalılar ... ve ...'ın de emin sıfatıyla zilyetten hisseleri satın alan iyiniyetli üçüncü kişi oldukları, davalı ...'in satın alma tarihi olan 22.02.2010 ve davalı ...'ın satın alma tarihi olan 30.03.2011 tarihlerinde dava konusu davalı ...Ş. hisselerinin devir edilmemesi konusunda uygulanan bir ihtiyati tedbir kararı bulunmadığı, Ağır Ceza Mahkemesi dosyasında davalı şirketlerin yöneticileri hakkında beraat kararı verildiği, mahkemenin ceza dava dosyasında tespit edilen maddi vakıalarla bağlı olduğu, onanan beraat kararı ile davalıların kötüniyetli olmadıklarının sabit hâle geldiği, davalı şirketlerin iyiniyetli olmaları nedeniyle bu edinimlerinin korunması gerekeceği, birleşen davada davalının ikinci defa yapılan 31.10.2013 tarihli ihaleye katılarak davalı ...Ş'ye ait 10.000.000 adet hisseyi satın aldığı, ihalenin feshini gerektirecek neden bulunmadığı, davacının dava dışı ... ile yaptığı alacağın temliki sözleşmesinin hukuka aykırı olmadığı, mahkemenin icra hukuk mahkemesi kararı ile tespit edilip kesin hüküm hâline gelen maddi vakıalarla bağlı olduğu, davacının iddialarının yerinde görülmediği gerekçesiyle asıl ve birleşen davaların reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde asıl ve birleşen davalarda davacılar vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 25.09.2019 tarihli ve 2018/846 Esas, 2019/1221 Karar sayılı kararıyla; davacıların, davalıların kötüniyetli olduklarını ispatlayamadığı gibi aralarında işbirliği olduğunu, şirketler arasında organik bağ bulunduğunu, sırf söz konusu hisseleri davacının elinden almak için asıl alacaklı ile işbirliği içinde hareket etiklerini kanıtlayamadığı, kesinleşen İstanbul Ağır Ceza

Mahkemesinin 2012/425 Esas, 2014/4 Karar sayılı kararı ile şirketler arasında davacının iddia ettiği gibi bir işbirliğinin bulunmadığı, yapılan takip ve devir işlemlerinde usulsüzlük olmadığı, eylemlerin hukukî uyuşmazlık konusu olduğu, dolandırıcılık kastının bulunmadığı yönünde karar verildiği, yapılan ilk ihale tebligat usulsüzlükleri nedeniyle iptal edilmiş ise de Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 2012/3104 Esas, 2013/1418 Karar sayılı kararında da belirtildiği üzere emin sıfatı ile zilyet ihale alıcısından hisseleri devralan üçüncü kişilerin iyiniyetli kazanımlarını etkilemeyeceği, davacı hakkında yapılan ve kesinleşen icra takiplerinden dolayı takip alacaklısına borçlu olunmadığının iddia edilmediği gibi bu konuda açılmış bir menfi tespit davasının da bulunmadığı, davacının iddiasına göre davacı şirketin tek mal varlığının da davaya konu hisse senetleri olduğu, hisselerin davalılarca iktisabının kesinleşen ve aleyhine menfi tespit davası açılmamış icra takipleriyle gerçekleştiği, davaya konu hisse senetleri davacının borcundan dolayı kesinleşen icra takibi sonucunda ilk ihale tebligat usulsüzlükleri nedeniyle iptal edilmiş olmasına rağmen iptaline karar verilen bu ihale ile hisseleri satın alan davalıların davacı tarafça kötüniyetli olduklarının ispatlanamadığı, ihale alıcısı emin sıfatı ile zilyet...'tan edinen iyiniyetli üçüncü kişi olan davalılar ... ile ...'ın bu kazanımlarını etkilemeyeceğinden İlk Derece Mahkemesi kararının usul ve yasaya uygun olduğu, İstanbul 8. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2016/142 Esas sayılı dosyasında verilecek kararın bu davadaki uyuşmazlığın çözümüne etkili olmayacağından bu dosyanın bekletici mesele yapılmasına gerek bulunmadığı gerekçesiyle davacılar vekilinin asıl ve birleşen davaya yönelik istinaf başvurularının ayrı ayrı esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde asıl ve birleşen davalarda davacılar vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

“...1- Yapılan yargılama ve saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kuralları gözetildiğinde İlk Derece Mahkemesince birleşen davada verilen kararda bir isabetsizlik olmadığının anlaşılmasına göre yapılan istinaf başvurusunun HMK'nın 353/b-1 maddesi uyarınca Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddine ilişkin kararın usul ve yasaya uygun olduğu kanısına varıldığından birleşen dava yönünden Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir.

2- Asıl dava, davalı ... ve Depoculuk A.Ş. hisselerinin davacı şirkete ait olduğunun tespiti istemine ilişkindir.

Davacılar vekili dava dilekçesi ve beyanlarında; müvekkili şirketin dava dışı ortağı ...’nın şirketten olan alacağı için Şişli 6. İcra Müdürlüğünün 2009/41351 E. ve 2009/41355 E. sayılı dosyaları üzerinden başlattığı icra takibinde ödeme emrinin müvekkili şirketin Lüksemburg’daki adresi yerine, şirkete alacaklı ... tarafından yönetim kurulu üyesi olarak atanan ...’e usulsüz şekilde tebliğ ettirildiği ve bu kişi tarafından takibin şirketten gizlenmesi suretiyle itiraza uğramaksızın takip kesinleştirilerek, şirketin tek malvarlığı olan davalı ...Ş.’deki %95 oranındaki hisselerinin

haczedildiğini, 500 Milyon ABD doları değerinde limanı olan şirketteki hisse değerinin üç gün içerisinde kıymet takdirinin yapıldığını, kıymet takdir raporunun ise bu defa ... tarafından şirkete atanan diğer yönetim kurulu üyesi ... tarafından usulsüz olarak tebliğ alınması ve yine müvekkili şirketten gizlenerek itiraza uğramaması sağlanarak, 5 - 6 Ocak 2010 tarihinde düşük tirajlı bir gazetede satışın ilanı yapıldığını, ilandan yalnızca birer gün sonra 6 ve 7 Ocak 2010 tarihlerinde yapılan ihale ile hisselerin davalı 19.000 İsviçre Frank sermayeli, türü itibariyle ortaklık yapısı gizli (treuhand) ...'ye satıldığını, ihale alıcısının da bu hisselerin %56'sını (çoğunluğunu) çok kısa bir süre sonra 22.02.2010 tarihinde liman işletmesi konusunda hiçbir deneyimi ve tecrübesi bulunmayan 100.000 İsviçre Frank'ı sermayeli davalı ... Holding ..'ye, %33,5 oranındaki hisselerini ise 30.03.2011 tarihinde hiçbir finansal hareketi, ticari faaliyeti ve çalışanı bulunmayan ... Ltd'ye devrettiğini, devirlerin muvazaalı olduğunu, Şişli 4. İcra Mahkemesince ihalenin feshine karar verildiğini bu kararın Yargıtay 12. HD tarafından onanarak kesinleştiğini, bu defa... tarafından ihale sonucu edinilen hisselerin İcra Müdürlüğü tarafından İİK m. 40 uyarınca yeniden müvekkili ...'a iadesine karar verildiğini, böylelikle haciz, kıymet takdiri, muhafaza, ihale gibi tüm işlemlerin geçmişe etkili olarak hükümsüz hale geldiğini, tebligatın müvekkiline 01.04.2010 tarihinde yapılmış sayıldığını, davacıya ait ... hisselerinin yeniden iadesini sağlamak üzere İcra Müdürlüğünce yapılan 23.06.2011 tarihli muhafaza işlemi sırasında usulsüz ihale ile...'a, ondan da diğer davalılara geçen ... A.Ş.'ye ait ilmuhaberlerin ... yöneticilerinin kullandığı odadaki kilitli dolapta ele geçirilerek müvekkiline iadesinin sağlandığını, bu esnada..., ... ve ... şirketleri yetkilileri tarafından, beyaza imza şeklinde ıslak imza ile atılmış ... A.Ş. hisselerinin devrini öngören ancak devir bedeli içermeyen boş devir/ciro belgeleri ile ihtiyaç anında kullanılmak üzere hazırlanmış yönetim kurulu kararlarının ele geçirildiğini, ancak davalıların bu ilmühaberleri etkisiz kılmak için, ilmuhaberlerin iptaline ve hisse senedi bastırılmasına ilişkin yönetim kurulu kararı almaksızın panik halinde geçmiş tarihte basılmış gibi hisse senetleri bastırdıklarını, tüm bu usulsüz işlemler nedeniyle davalı şirket yetkilileri ile hakkında İstanbul Ağır Ceza Mahkemesinde nitelikli dolandırıcılık ve özel evrakta sahtecilik suçundan kamu davası açıldığını, ...'un hiçbir şekilde ... AŞ hisselerinin maliki olmadığının ve yapılan devirlerin yok hükmünde olduğunun mahkeme kararıyla kesinleştiğini, kendisi malik olmayan ve TMK m. 988 uyarınca emin sıfatıyla zilyet olmayan...'un, tabela şirketi olan ... ve ...'a yaptığı devirlerin de hükümsüz olduğunu, hisselerin hak sahibinin rızası ve iradesi dışında elinden çıkması nedeniyle bu hisselere iyi niyetle dahi malik olunamayacağını, kaldı ki tüm davalıların el ve işbirliği içerisinde kötü niyetle hareket ettiklerini, son derece kompleks bir liman işletmesi yatırımının hisselerinin hiçbir hukuki ve mali inceleme çalışması (due diligence) yapılmadan devralınmasının ticari teamüllere aykırılık taşıdığını, hisse devir işlemlerinin davacı şirketin hukuka aykırı şekilde kaybettiği hisselerine kavuşmasını engellemeyi amaçladığını, devirden 4 gün önce ...'nin imza yetkilisinin değiştirildiğini,... ve...'in iki ay içerisinde üç genel kurul toplantısı yaptığını, bunun son ikisinin üç gün arayla yaptığını, yine alacaklının sahibinin eşi tarafından kullanıldığına dair deliller olan odada bulunan evraklar gözetildiğinde bu devir işlemlerin birlikte planlandığının, sürecin birlikte yürütüldüğünün, davalıların alıcı ile birlikte hareket ettiğinin ortaya çıktığını ileri sürmüş ve ... A.Ş.'nin %95'ine tekabül eden hisselerin davacı ...'a aidiyetinin ve muvakkat ilmühaberlerin geçerli olduğunun tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkemece, davanın reddine ve Bölge Adliye Mahkemesince de istinaf isteminin reddine karar verilmiş ise de, ihalenin feshi kararıyla...'un hiçbir şekilde davaya konu hisse senetlerine malik ve iyi niyetli zilyet olmadığının kesinleştiği, her ne kadar ... A.Ş.'deki %95 hissenin davacı şirkete aidiyeti yönünde ... A.Ş.'nin pay defterine şerh düşülmesine dair İcra Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle açılan Yargıtay 12. HD'nin 2012/31033 E. – 2013/1417 K. Sayılı ilamında, ...'tan hisse devir alan ... ve ...'ın iyi niyetli kişi olduklarına dair tespitlere yer verilmiş ise de, kural olarak icra hukuk mahkemelerinin dar yetkili mahkemeler olduğu, verilen kararların sadece icra işlemleri açısından sonuç doğuracağı, İİK dışında genel kanunlar yönünden yapılan takdir ve değerlendirmeleri ile verdikleri kararların genel mahkemeler yönünden hiçbir bağlayıcılığının bulunmadığı, ihalenin feshi kararlarının kesinleşmesiyle birlikte davalı...'un iyi niyetli zilyet ve malik sayılmasının mümkün olmadığı, ...'un sonradan iptal olunan ihale ile ele geçirdiği 500 Milyon USD değerinde liman işletmesi olduğu ileri sürülen ... A.Ş. hisselerinin %56'sını ...'e, %33'ünü ...'a çok kısa sürede devrettiği, anılan şirketlerin geçmişte hiçbir liman işletmesi tecrübesi, yeterli personeli bulunmayan ve oldukça düşük sermayeli şirketler olduğu, devir öncesinde ticari teamüllere aykırı şekilde hiçbir hukuki ve iktisadi inceleme (due diligence) raporu alınmadığı, hisse alım satımına ilişkin para trafiğine rastlanmadığı, ihalenin feshi kararı sonrası icra müdürlüğü tarafından yapılan muhafaza işlemi sırasında şirketin yeni hissedarlarına ait ıslak imzalı ... A.Ş.'ye ait liman tesislerine ait yirmi altı dönüm taşınmazın 5 milyon TL'ye satılmasına dair yönetim kurulu karar taslağı ile beyaza imza şeklinde ... A.Ş.'nin hisselerinin devrine dair ... yönetim kurulu başkanına ait ıslak imzalı çok sayıda devir tarihi ve bedel içermeyen, alıcı kısmı boş ciro belgelerinin ele geçirildiği gibi, davalılar..., ... ve ...'ın hayatın olağan akışına aykırı, kötü niyetli ve muvazaalı olarak birlikte hareket ettiklerine dair ciddi ve haklı itiraz ve iddiaları hususu dikkate alınmaksızın, üçüncü kişiler arasındaki muvazaanın her türlü delille ispat edilebileceği, delil yetersizliği sebebiyle verilen beraat kararlarının hukuk mahkemelerini bağlamayacağı, kaldı ki İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kararda da olayın hukuki ihtilaf olduğu ve değerlendirmenin hukuk mahkemeleri tarafından yapılması gerektiğinin ifade edildiği gözden kaçırılarak, iyi niyetin sonuca etkisi tartışılmaksızın, genel mahkemeler açısından bağlayıcılığı olmayan icra hakimliği ilamına istinaden davalı şirketlerin hisse senetlerini iktisapta iyi niyetli sonraki müktesip oldukları kabul edilerek davanın reddine karar verilmesi isabetli görülmediği gibi, dava ... A.Ş.'ye ait hisselerin davacı şirkete aidiyetinin tespiti istemine ilişkin olması, ...'un eylemlerinin dava konusu ve bu hususta verilecek kararın...'u da ilgilendirmesi sebebiyle, ... yönünden hisseleri devrettiği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesi de isabetli görülmemiş ve asıl davada verilen hükmün bu nedenle temyiz eden davacı yararına bozulmasına karar vermek gerekmiştir,..." gerekçesiyle (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle birleşen davada davacı vekilinin birleşen davaya yönelik temyiz istemlerinin reddi ile Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın onanmasına, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle asıl davada davacılar vekilinin temyiz isteminin kabulü ile İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozularak kaldırılmasına, dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

B. İlk Derece Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; önceki karar gerekçesine yanında; somut olayda menkul mal ihalesi söz konusu olup 4721 Türk Medeni Kanunu'nun (4721 sayılı Kanun) 1023. maddesi ve bu maddenin uygulanmasına yönelik araştırma ve incelemelere ilişkin Yargıtay 1. Hukuk Dairesinin içtihatlarının değil, 12. Hukuk Dairesinin bu konudaki içtihatlarına göre uyuşmazlığın çözümlenmesi gerektiği, 4721 sayılı Kanun'un 763. maddesi gereğince bir taşınırın zilyetliğini iyiniyetle ve malik olmak üzere devralan kimsenin devredenin mülkiyeti devir yetkisi olmasa bile zilyetlik hükümlerine göre kazanmanın korunduğu hâllerde o şeyin maliki olacağının düzenlendiği, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (6098 sayılı Kanun) 275. maddesine göre cebri ihalede satımın memurun ihalesi ile gerçekleşeceği, 6098 sayılı Kanun'un 279. maddesine göre müzayede ile menkul bir mal alan kimsenin mülkiyeti ihale anında kazanacağı, ihale ile menkul malın alıcıya teslim edildiği andan itibaren alıcının bu menkul mal üzerinde temliki tasarrufta bulunabileceği, bu şekilde ihale alıcısından satın alan kişinin dahi iyiniyetli olduğu ve o menkul malın mülkiyetini kazanacağı, her ne kadar ihalenin feshi kararı ihale alıcısını etkilese de menkul malı ihale alıcısından satın alan üçüncü kişinin kazandığı mülkiyet hakkını etkileyemeyeceği, davacıların delil olarak dayandığı kesinleşen Ağır Ceza Mahkemesi kararında davalı şirketler arasında davacının iddia ettiği gibi bir işbirliğinin bulunmadığının, takip ve devir işlemlerinde usulsüzlük olmadığının, davacı şirketin ihaleden haberdar olduğunun, ihalenin gizlendiğine ilişkin delil bulunmadığının ve dolandırıcılık kastının olmadığının tespit edildiği; davacının davalıların kötüniyetli olduğunu ispat etmesi gerektiği, hisselerin kısa sürede devredildiği tespiti yönünden; 06.01.2010 ve 07.01.2010 tarihinde yapılan ihaleler ile hisselerin davalı... tarafından satın alındığı, davalı...'un söz konusu hisselerin %56'ına denk gelen 99.460.996 adedini 22.02.2010 tarihinde diğer davalı ...'e sattığı, 60.000.000 (%33,5) hissenin de 30.03.2011 tarihinde yaklaşık on dört ay sonra tedbir kararı yokken davalı ...'a satıldığı, on dört ay gibi bir sürenin ticari hayatın olağan akışına göre kısa bir süre sayılamayacağı, hisseler davalı ...'e kısa bir süre içinde devredilmiş ise de; davalı ...'un bu hususu aşamalarda, ... A.Ş'nin Milli Emlak ile yaptığı sözleşmeler gereğince limana, liman vasfını kazandıracak imtiyazın devamı için Milli Emlak'a en geç 27.02.2010 tarihine kadar yapması gereken ödemeden doğduğunu beyan ettiği ve bu hususu belgelendirdiği, sunulan belgeler incelendiğinde davacı şirketin ortak olduğu dönemde ödenmeyen kullanım bedelleri için ... A.Ş. aleyhine icra takibi başlatıldığı, ayrıca Milli Emlak Müdürlüğünün ... A.Ş'ye gönderdiği yazıda “4.478.946,00 TL kullanma izni bedeli ile 15.928,00 TL teminat farkı”nın en geç 27.02.2010 tarihine kadar yatırılması, yatırılmadığı takdirde sözleşmenin feshi ile yasal işlemlere başlanacağının tebliğ edildiği, davalı ...'un riski paylaşmak için ortak arayışına girdiğini savunduğu, ...'in 26.02.2010 tarihinde 7.750.000,00 TL para transferine ilişkin dekontu ibraz ettiği gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen direnme kararına karşı süresi içinde asıl ve birleşen davalarda davacılar vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1. Asıl davada davacılar vekili; icra hukuk mahkemesince verilen kararlarının maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmediğinden mahkemece hükme esas alınamayacağını, İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen davada, davalı şirketlerin yöneticileri hakkında verilen beraat kararları esas alınarak mahkemece davalıların iyiniyetli oldukları sonucuna ulaşılmasının hukuka aykırı olduğunu, mahkemece Özel Daire bozma kararı öncesi ve sonrasında bilirkişi incelemesi yapılmadığını, Hukuk Genel Kurulunun da denetiminden geçen 13.02.2010 tarihli olağanüstü genel kurulunun yokluk nedeniyle hükümsüzlüğü ve iptaline dair İstanbul 8. Asliye Ticaret Mahkemesi kararının mahkemece hükme esas alınması gerektiğini, zira iptal kararının geçmişe etkili olduğunu ve yönetim kurulunun yaptığı tüm işlemlerin yoklukla sakatlandığını, bu nedenle atama kararı yok hükmünde olan yönetim kurulunun hisse devrini onaylaması ve pay defterine kaydetmesinin geçersiz olduğunu, davalı şirketlerin kötüniyetli olduklarını, davalı...'tan hisseleri iktisap eden davalı şirketlerin iyiniyetli kabul edilebilmesi için öncelikle davalı...'un emin sıfatıyla zilyet olduğunu ispat etmesi gerektiğini, usulsüz tebligatlar ve usulsüz ihaleler ile davalı ...Ş. hisselerini devralan davalı...'un emin sıfatıyla zilyet olarak kabul edilemeyeceğini, devralanın iyiniyetli olduğu varsayımıyla değerlendirme yapılamayacağını, satışın iyiniyetle yapıldığını davalıların ispat etmesi gerektiğini, dosyadaki delillerden davalıların iyiniyetli olmadıklarının anlaşıldığını belirterek ilk derece mahkemesince verilen direnme kararının bozulmasını talep etmiştir.

2. Birleşen İstanbul 4. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2015/560 Esas sayılı dosyasında davacı vekili; Şişli 6. İcra Müdürlüğünün (İstanbul 31. İcra Müdürlüğü) 2009/41351 ve 2009/41351 Esas sayılı dosyalarında yapılan icra takipleri sonucunda davalı ...Ş'ye ait hisselerin ihale yoluyla davalı... şirketine satıldığını, davalı...'un da bu hisselerin 60.000.000 adedini davalı ...'a, 96.460.996 adedini davalı ...'ye sattığını, kalan 10.000.000 adet hissenin ise yine muvazaalı biçimde haczedilip dava dışı ...'nın alacağını temlik alan davalı şirket tarafından 31.10.2013 tarihinde satın alındığını, davalının ...'nın alacağını temlik almasının hukuka aykırı olduğunu, zira ...'nın alacağını sözleşmenin diğer tarafı olan davacı ...'dan izin almadan temlik edemeyeceğini, davalının iyiniyetli olmadığını belirterek direnme kararının bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; davacı şirketin, davalı ...Ş'deki %95 hissenin kendisine aidiyeti yönünde davalı ...Ş'nin pay defterine şerh düşülmesine dair İcra Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle yaptığı şikâyetin mahkemece reddine ilişkin kararın onanması üzerine karar düzeltme yoluna başvurulması sonucunda Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 22.01.2013 tarihli ve 2012/31033 Esas, 2013/1417 Karar sayılı kararı ile davalı...'tan hisse devralan asıl davadaki diğer davalılar ... ve ...'ın iyiniyetli kişi olduklarına dair tespitlere yer verildiği eldeki davada, icra hukuk mahkemesince verilen bu kararın ve Özel Dairece (Yargıtay 12. Hukuk Dairesi) tarafından yapılan bu tespitlerin mahkemece hükme esas alınıp alınamayacağı, ihalenin feshi kararlarının kesinleşmesiyle birlikte davalı...'un iyiniyetli zilyet ve malik sayılmasının mümkün olup olmadığı, davalı...'un sonradan iptal olunan ihale ile elde ettiği 500 Milyon USD değerinde liman işletmesi olduğu ileri sürülen davalı ...Ş. hisselerinin %56'sını davalı ...'e, %33,5'ini davalı ...'a devrettiği asıl davada bahsi geçen şirketlerin iyiniyetli olarak kabul edilip edilemeyecekleri, davalılar..., ... ve ...'ın hayatın olağan akışına aykırı, kötüniyetli ve muvazaalı olarak birlikte hareket

edip etmedikleri, İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesince verilen beraat kararının eldeki davaya bir etkisinin bulunup bulunmadığı, buradan varılacak sonuca göre ilk derece mahkemesince asıl davanın reddine karar verilmesinin yerinde olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

1. 6100 sayılı Kanun'un 187, 189 ve 190. maddeleri.

2. 4721 sayılı Kanun'un 2, 3, 6, 763, 988, 989 ve 990. maddeleri.

3. Mülga 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun (818 sayılı Kanun) 225 ve 231. maddeleri.

4. 6098 sayılı Kanun'un 74, 275 ve 279. maddeleri.

5. Mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (6762 sayılı Kanun) 411, 416 ve 417. maddeleri.

6. 2004 sayılı Kanun'un 40/3, 88, 112, 115, 118 ve 134. maddeleri.

7. 03.03.2017 tarihli ve 2015/2 Esas, 2017/1 Karar sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı.

2. Değerlendirme

a. Davacı vekilinin birleşen davaya yönelik temyiz itirazları bakımından yapılan incelemede;

1. Bilindiği üzere hukuki yarar dava şartı olduğu kadar, temyiz istemi için de aranan bir şarttır.

2. Davacı vekilinin birleşen davaya yönelik temyiz istemi Özel Dairece reddedilerek Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar verildiği eldeki davada, davacı vekili birleşen davanın reddine dair direnme kararını temyiz etmiş ise de, birleşen davaya ilişkin mahkemece verilen red kararı Özel Dairece onanmak suretiyle kesinleşmiş olduğundan birleşen dava bakımından davacı vekilinin temyiz talebinde bulunmasında hukuki yararı bulunmamaktadır.

3. O hâlde davacı vekilinin birleşen davaya ilişkin direnme kararı hakkındaki temyiz isteminin hukuki yarar yokluğundan reddine karar verilmelidir.

b. Davacılar vekilinin asıl davaya yönelik temyiz itirazları bakımından yapılan incelemede;
1.Uyuşmazlığın çözümü açısından öncelikle uyuşmazlıkla ilgili yasal düzenleme ve kavramların açıklanmasında yarar vardır.

2. İspat genel anlamda bir iddianın doğru ve gerçek olup olmadığı konusunda hâkimi inandırma faaliyetidir. İspat, kelime olarak tespit etme, belirleme, sabitleme anlamına gelmektedir. Anayasal dayanağı hukuki dinlenilme hakkına dayanan ispat hakkı ancak kanunla sınırlanabilir. Hukuki anlamda ispat faaliyetinde amaç; taraflar arasındaki uyuşmazlığa ilişkin dava tarihinden önce gerçekleşen vakıaların, gerçek olup olmadığı konusunda mahkemeyi ikna etmektir. Dava konusu yapılan hakkın gerçekten var olup olmadığının anlaşılması, maddi hukukun o hakkın doğumunu veya sona ermesini kendisine bağladığı vakıaların doğru olup olmadığının tespit edilmesi sonucunda mümkün olur.

3. Başka bir anlatımla; dava konusu edilen bir hakkın ve buna karşı yapılan savunmanın dayandığı vakıaların (olguların) var olup olmadıkları hakkında mahkemeye kanaat verilmesi işlemine "ispat" denir. İspat faaliyeti aynı zamanda yargılama sürecinde taraflar açısından yargısal bir temel hak olarak da görünüm kazanır. İspat hakkını taraflar 6100 sayılı Kanun'un 189/1. maddesi gereğince kanunda belirtilen süre ve usule uygun olarak kullanırlar.

4. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 187/1. maddesine göre ispatın konusunu tarafların üzerinde anlaşamadıkları ve uyuşmazlığın çözümünde etkili olabilecek çekişmeli vakıalar oluşturur ve bu vakıaların ispatı için delil gösterilir.

5. Vakıa (olgu), kendisine hukuki sonuç bağlanmış olaylardır (03.03.2017 tarihli ve 2015/2 Esas, 2017/1 Karar sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı). Sadece taraflarca ileri sürülen ve dayanılan vakıalar, ispatın konusunu oluşturur. İspatı gerekli ve önemli olan vakıalar, hâkimin vereceği kararı etkileyen ve hâkimin karar verirken dikkate alması gereken vakıalardır.

6. Kural olarak hâkim, taraflar arasında uyuşmazlık konusu olan vakıaların gerçekleşip gerçekleşmediğini kendiliğinden araştıramaz. Belli bir olayın gerçekleşip gerçekleşmediğini tarafların ispat etmesi gerekir.

7. Türk Medeni Kanunu'nun''İspat yükü'' başlıklı 6. maddesinde;

"Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür" kuralı getirilmiştir.

8. Aynı yöndeki düzenleme 6100 sayılı Kanun'un 190. maddesinin 1. fıkrasında;

"İspat yükü, kanunda özel bir düzenleme bulunmadıkça, iddia edilen vakıaya bağlanan hukukî sonuçtan kendi lehine hak çıkaran tarafa aittir" şeklinde ifade edilmiştir. Buna göre ispat yükü, ispatı gereken vakıalara dayanan tarafa ait olup, herkes iddiasını ispatlamakla mükelleftir.

9. Hukukumuzda, diğer çağdaş hukuk sistemlerinde olduğu gibi kişilerin huzur ve güven içerisinde alış verişte bulunmaları, satın aldıkları şeylerin ileride kendilerinden alınabileceği endişelerini taşımamaları, dolayısıyla toplum düzenini sağlamak düşüncesiyle satın alan kişinin iyiniyetinin korunması ilkesi kabul edilmiştir. Bu kapsamda 4721 sayılı Kanun'un 3. maddesinin genel hükmü yanında menkul mallarda 988 ve 989, tapulu taşınmazların el değiştirmesinde ise 1023. maddesinin özel hükümleri getirilmiştir.

10. Genel hüküm niteliğindeki 4721 sayılı Kanun'un 3. maddesi uyarınca kanunun iyiniyete hukuki bir sonuç bağladığı durumlarda, asıl olan iyiniyetin varlığıdır. Uyuşmazlığın dayanaklarından birini oluşturan 4721 sayılı Kanun'un 988 ve 2004 sayılı Kanun'un 40/3. maddeleri de bu genel hükümde bahsi geçen; kanunun, iyiniyete hukuki sonuç bağladığı durumlardan biridir. Dolaysıyla iyiniyetin varlığı kanun tarafından öngörülen bir karine olduğundan, davalının iyiniyetli olmadığını iddia eden davacının bunu ispat etmesi gerekmektedir. İspat yükü, üçüncü kişinin kötüniyetli olduğunu ileri süren tarafa ait olmakla birlikte kötüniyet iddiasının hukuki niteliği uyarınca ispat edilmesi çoğu zaman zordur. Bu nedenle uygulamada üçüncü kişinin kötüniyetli olduğunu ileri süren davacının bazı fiili karinelerden yararlanabileceği kabul edilmiştir. Yargıtay kararlarında taşınırların çok sık

aralıklarla el değiştirmesi ya da rayiç değerinin çok altındaki bir fiyatla satın alınması gibi durumlar, fiili birer karine olarak kabul edilmektedir.

11. Ayrıca bu konu hakkında, 14.02.1951 tarihli ve 1949/17 Esas, 1951/1 Karar sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında; "...Vakıa ve karinelerden olayda kanunen iyi niyet iddiasında bulunmayacak durumu belirmiş olan kimsenin kötü niyetinin diğer tarafa ispat ettirilmesine sebep ve vecih kalmayacağından dava hakkının doğumunu sağlayan ve bertaraf eden iyi veya kötü niyetin bu durumda mahkemece re'sen nazara alınabileceğine..."; 08.11.1991 tarihli ve 1990/4 Esas, 1991/3 Karar sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında ise; "...Tapuda kayıtlı bulunan bir taşınmaz malı iktisap eden kimseye karşı TMK.nun 931. maddesinde öngörülen iyi niyet kurallarına aykırılık nedeniyle açılan tapu iptali davalarında, dava açma iradesinin iktisabın kötü niyete dayalı olduğu iddiasını da taşıdığına, kaldı ki öyle olmasa bile buradaki kötü niyet iddiasının hukukî mahiyeti itibariyle itiraz niteliğinde bulunduğu ve bu nedenle de yargılama sona erinceye kadar iddia ve savunmanın genişletilmesi yasağına tabi olmadan her zaman ileri sürülebileceğine..." karar verilmiştir.

12. 14.02.1951 tarihli ve 1949/17 Esas, 1951/1 Karar sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı ile kabul edilen kötüniyet iddiasının mahkemece kendiliğinden (resen) nazara alınabileceği ilkesi 08.11.1991 tarihli ve 1990/4 Esas, 1991/3 Karar sayılı İçtihadı Birleştirme Kararında da benimsenerek; kötüniyet iddiasının def'i değil itiraz olduğu, iddia ve savunmanın genişletilmesi yasağına tabii olmaksızın her zaman ileri sürülebileceği ve mahkemece resen nazara alınacağı kabul edilmiş, bilimsel görüşler de aynı doğrultuda gelişmiştir. Nitekim aynı hususlar Hukuk Genel Kurulunun 19.02.2025 tarihli ve 2024/1-181 Esas, 2025/73 Karar sayılı kararında vurgulanmıştır.

13. Bu noktada taşınır mülkiyetine değinmek gerekirse öncelikle taşınır mülkiyeti 4721 sayılı Kanun'un 762 ilâ 778. maddeleri arasında düzenlenmiştir.

14. Buna göre taşınırlar; "nitelikleri itibarıyla taşınabilen maddi şeyler ile edinmeye elverişli olan ve taşınmaz mülkiyetinin kapsamına girmeyen doğal güçler" dir (4721 sayılı Kanun md.762).

15. Kural olarak taşınır satımının geçerliliği şekil koşuluna bağlanmamıştır. Nakli için zilyetliğin devri gereken taşınır mülkiyetinde (4721 sayılı Kanun md.763/1) aslolan zilyetlik karinesidir. Bir taşınırın zilyetliğini iyiniyetle ve malik olmak üzere devralan kimse, devredenin mülkiyeti devir yetkisi olmasa bile, zilyetlik hükümlerine göre kazanmanın korunduğu hâllerde o şeyin maliki olur (4721 sayılı Kanun md. 763/2).

16. Buna ilişkin 4721 sayılı Kanun'un 985. maddesi ise şu şekildedir;

"Taşınırın zilyedi onun maliki sayılır.

Önceki zilyetler de zilyetlikleri süresince o taşınırın maliki sayılırlar."

17. Kanun koyucu taşınırın mülkiyeti ile ilgili ihtilaf doğması hâlinde, gasp ve saldırıya ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, bir taşınırın zilyedinin kendisine karşı açılan her davada üstün hakka sahip olduğu karinesine dayanabileceğini (4721 sayılı Kanun md. 987) belirledikten sonra mal üzerindeki tasarruf yetkisi ve taşınır davası konusunda (para ve hamiline yazılı senetlerle ilgili

990. madde hükmü ayrık olmak üzere) ikili bir ayrıma gitmiştir.
18. İlk hâl; malın emin sıfatıyla zilyet sayılan kişiden alınması durumudur: 4721 sayılı Kanun'un 988. maddesine göre “Bir taşınırın emin sıfatıyla zilyedinden o şey üzerinde iyi niyetle mülkiyet veya sınırlı aynî hak edinen kimsenin edinimi, zilyedin bu tür tasarruflarda bulunma yetkisi olmasa bile” korunacaktır.

19. Bu madde düzenlemesinde yer alan “emin sıfatıyla zilyet”; malikin veya evvelki haklı zilyedin, zilyetliğini devam ettireceğine inanarak eşyasını kendisine bıraktığı, bir başka ifadeyle zilyetliği evvelki veya hâlihazır vasıtalı zilyedin rızasına dayanan kimse şeklinde tanımlanmaktadır (doktrindeki bir esere atıf).

20. Türk Medeni Kanun'un 988. maddesindeki koruma çerçevesinde üçüncü kişi iyiniyetle ve emin sıfatıyla zilyet sayılan kişiden ayni hak kazanır ve bu kazanımda tasarruf yetkisi dışında diğer geçerlilik unsurları mevcut olur ise mülkiyet hakkı sona eren önceki zilyet üçüncü kişiye karşı taşınır davası veya istihkak davası açarak hukuken sonuç alamayacaktır.

21. İkinci hâl ise, malın emin sıfatıyla zilyetten devralınmamış ve malikinin elinden rızası dışında çıkmış olması durumunda ortaya çıkar: Bir malın zilyedi, onu başkasına emanet etmiş olmayıp çaldırma, gasp, unutma gibi bir sebeple elinden çıkarmış bulunuyorsa, üçüncü şahıs böyle bir malı iyiniyetle iktisap etmiş olsa dahi onun iktisabı geçerli sayılmayacaktır.

22. Gerçekten 4721 sayılı Kanun'un 989. maddesine göre;

“Taşınırı çalınan, kaybolan ya da iradesi dışında başka herhangi bir şekilde elinden çıkan zilyet, o şeyi elinde bulunduran herkese karşı beş yıl içinde taşınır davası açabilir.

Bu taşınır, açık artırmadan veya pazardan ya da benzeri eşya satanlardan iyi niyetle edinilmiş ise; iyi niyetli birinci ve sonraki edinenlere karşı taşınır davası, ancak ödenen bedelin geri verilmesi koşuluyla açılabilir.

Diğer konularda iyi niyetli zilyedin haklarına ilişkin hükümler uygulanır.”

23. Kanun koyucunun iyiniyetin korunması hususunda emaneten bırakılan mallarla sahibinin elinden rızası olmadan çıkan mallar hususunda yaptığı ayrım şu düşünceye dayanmaktadır; malı başkasına emaneten bırakan kimse az çok risk altına girmiş ve emaneten verdiği şeyin, emanet alan tarafından başkasına geçirilmesi tehlikesini göze almış sayılabilir. Oysa malı rızası olmadan elinden çıkan kimsenin böyle bir riske önceden katlandığı söylenemez. Böyle olunca, bir malı iyiniyetle iktisap eden üçüncü şahsın menfaati, malı emaneten veren kimsenin menfaatine tercih edilmekte, rızası olmadan malı elinden çıkan kimsenin menfaatine ise feda edilmektedir.

24. Sahibinin elinden rızası olmadan çıkan bir taşınır ile ilgili olarak üçüncü kişi iyiniyetli olsa dahi mülkiyet kazanamaz. Ancak, iyiniyetli üçüncü şahsın malı bir açık artırmadan, pazardan veya bu gibi eşyayı satan bir kimseden iktisap etmesi durumunda anılan Kanun'un 989. maddenin ikinci fıkrası gereği asıl mal sahibinin gerek bu şahıs, gerekse daha sonraki müktesipler aleyhinde açacağı iade davasını kazanabilmesi ancak üçüncü şahsın bu malı iktisap etmesi için verdiği

bedeli ödemesi şartına bağlıdır. Nitekim aynı hususlar Hukuk Genel Kurulunun 13.12.2022 tarihli ve 2021/(13)3-538 Esas, 2022/1739 Karar sayılı kararında da vurgulanmıştır.

25. Önemle vurgulamak gerekir ki; Türk Borçlar Kanunu'nun Özel Borç İlişkileri kısmının ilk bölümünü oluşturan"Satış Sözleşmesi"nin "Bazı Satış Türleri" başlığı altındaki dördüncü ayrımında 274 ilâ 281 maddeleri arasında da açık artırma yoluyla satış düzenlenmiştir.

26. Türk Borçlar Kanunu'nun 274. maddesi; "Açık artırma yoluyla satış; yeri, zamanı ve koşulları önceden belirlenerek, hazır olanlar arasından en yüksek bedeli öneren ile yapılan satıştır" şeklinde tanımlanmış olup, 275. maddede (818 sayılı Kanun md. 225) "Satıcı artırma koşullarında aksi yönde bir irade açıklamasında bulunmamışsa, herkesin katılabileceği isteğe bağlı açık artırmalarda satış sözleşmesi, artırmayı yönetenin en yüksek bedeli öneren kişiye ihale etmesiyle kurulmuş olur.

Cebrî artırma yoluyla satış, artırmayı yöneten memurun en yüksek bedeli öneren kişiye ihale etmesiyle kurulmuş olur" şeklindeki düzenlemeyle sözleşmenin kurulması hüküm altına alınmıştır.

27. Aynı Kanun'un 279. maddesinde (818 sayılı Kanun md. 231) "Artırmada taşınır bir mal alan kişi, onun mülkiyetini ihale anında kazanır. Artırmadan alınan taşınmazın mülkiyeti, ancak tapu siciline tescille alıcıya geçer.

Artırma görevlisi, satış tutanağında gösterilen taşınmazın alıcı adına tescilini hemen tapu idaresine bildirir.

Cebrî artırma sonucunda yapılan ihalelerde mülkiyetin geçmesine ilişkin özel hükümler saklıdır.

İsteğe bağlı özel artırmalarda mülkiyetin geçmesi genel hükümlere tabidir" hükmü öngörülmüştür (Hukuk Genel Kurulunun 22.02.2022 tarihli ve 2021/(14)7-729 Esas, 2022/165 Karar sayılı kararı).

28. Bu noktada icra takibinin amacına değinmekte yarar vardır. İcra takibinin amacı alacağın tahsili olup cebri satış buna hizmet eden safhalardan biridir.

29. Taşınır (menkul) mallar, kural olarak açık artırma yolu ile satılır. Burada söz konusu olan 2004 sayılı Kanun'a göre yapılan cebri açık artırma ile satıştır. Açık artırma yolu ile satış, yeri, zamanı ve koşulları önceden belirlenerek, hazır olanlar arasından en yüksek bedeli öneren ile yapılan satıştır (doktrindeki bir esere atıf).

30. Açık artırma ve ihalenin hukuki niteliğini belirlemek, hem ihalenin ortaya çıkardığı hukuki sonuçlar hem de ihalenin feshi açısından önemlidir. Öğretide cebri artırma ve ihalenin bir satım sözleşmesi değil bir cebri icra tasarrufu olduğu görüşü benimsenmektedir. Cebri artırma yolu ile satımın icra organının kamu gücüne dayanan bir kamusal işlemi olduğu kabul edilmektedir (doktrindeki bir esere atıf). (Hukuk Genel Kurulunun 08.03.2023 tarihli ve 2021/12-311 Esas, 2023/173 Karar sayılı kararı).

31. Taşınır mal kendisine ihale edilen alıcı, ihale anında o malın mülkiyetini iktisap eder (818 sayılı Kanun md. 231, 6098 sayılı Kanun md. 279).

32. Mülkiyetin intikali (ihale) ile birlikte, o malın yarar ve hasarı da alıcıya geçer (818 sayılı Kanun md. 183).

33. Mülkiyet ihale ile alıcıya geçerse de, ihale kesinleşmeden satılan mal alıcıya teslim edilmez (2004 sayılı Kanun md. 118, I, c.4); (doktrindeki bir esere atıf).

34. İcra ve İflâs Kanunu'nun 134. maddesinde ise ihalenin feshi nedenleri tek tek belirtilerek gösterilmemiş, 6098 sayılı Kanun'un 281. (818 sayılı Kanun md. 226.) maddesinde yazılı nedenler de dahil olmak üzere, satış ilanının tebliğ edilmemiş olması, satılan malın esaslı niteliklerindeki hata ve ihaledeki fesat nedenleriyle ihalenin feshedilebileceğine değinilmiştir. İhalenin feshi nedenleri gerek doktrinde gerekse Yargıtay uygulamasında;

a) İhaleye fesat karıştırılmış olması,

b) Artırmaya hazırlık aşamasındaki hatalı işlemler,

c) İhalenin yapılması sırasındaki hatalı işlemler,
d)Alıcının taşınmazın önemli nitelikleri hakkında hataya düşürülmüş olması şeklinde sıralanmaktadır (Hukuk Genel Kurulunun 22.02.2023 tarihli ve 2021/12-92 Esas, 2023/1063 Karar sayılı kararı).

35. Taşınır ihalelerini düzenleyen 2004 sayılı Kanun'un 112-119. maddelerinde satış ilânının borçlu, alacaklı ve ilgili üçüncü kişilere tebliğ edileceği hususunda bir zorunluluk yoktur. Fakat, taşınır satışlarında satış ilânının tebliği zorunlu olmadığı hâlde icra dairesi satış ilânının tebliğine karar vermiş ise tebliğ edilmemesi ihalenin feshi sebebidir (doktrindeki bir esere atıf). İhale kararı ile alıcıya geçmiş olan ihale konusu malın mülkiyeti, fesih kararının kesinleşmesi ile birlikte borçluya (ihaleden önceki malike) geri döner (doktrindeki bir esere atıf).

36. Bu aşamada uyuşmazlığın çözümü için anonim şirketlerde pay kavramı ve payın devrine ilişkin kısa açıklama yapılmasında fayda vardır.

37. Anonim şirketler için önemli bir kavram olan “pay” üç anlamda kullanılır. Bunlardan ilki esas sermayenin bir parçasını ifade etmesidir. Esas sermayenin pay sayısına bölünmesi sonucu oluşan ve nominal (itibari) değeri olan her bir birim birer payı oluşturur. Pay sayısının ve nominal değerinin esas sözleşmede gösterilmesi zorunludur. Bir diğer anlamıyla pay; pay sahipliği konumunu yani ortaklık sıfatını ifade eder. Ortaklık sıfatından kaynaklanan hak ve borçlar paya bağlıdır. Pay elde edilirken ortaklık sıfatı da kazanılmış olur. Payın devredilmesi hâlinde ortaklık sıfatı ve buna bağlı hak ve borçlar da devredilmiş olur. Üçüncü anlamıyla pay; bir kıymetli evrak niteliğindeki pay senetlerini (hisse senetlerini) ifade eder. Hamiline düzenlenmiş paylar hariç olmak üzere, payın bir senede bağlanması zorunluluğu yoktur. Senede bağlanmamış paylar “çıplak pay” olarak adlandırılmıştır.

38. Payın devri konusuna gelince; bilindiği üzere, dava tarihi itibariyle yürürlükte olan 6762 sayılı Kanun'un 416. ve 417. maddeleri hükmü uyarınca taşınır niteliği taşıyan nama yazılı pay senetlerin devri için, bir temlik beyanı veya senedin arkasında tam bir cironun yapılması, ayrıca senet üzerindeki zilyetliğin devir ve teslimi gerekir. Bu koşulların yerine getirilmemesi hâlinde yapılan

devir işlemi geçersizdir. Ayrıca idare meclisi, kaydın yapıldığını hisse senedine işaret eder (6762 sayılı Kanun md. 417/3) . Nama yazılı hisse senetlerinin yerini tutmak üzerine çıkarılan ilmühaberlerin nama yazılı olması gereklidir ve devri de nama yazılı hisse senetlerinin devrine ilişkin hükümlere tabidir (6762 sayılı Kanun md. 411/1).

39. 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 418. maddesinin son fıkrası ise;

"...Hisse senetleri, miras, karı - koca mallarının idaresine ait hükümler veya cebri icra yoliyle iktisap edilmiş ise teminat istenemiyeceği gibi kayıttan imtina olunamaz. Şu kadar ki; idare meclisi azaları veya ortaklar bu hisseleri borsa rayici, bulunmadığı takdirde kayıt için müracaat tarihindeki hakiki değeri üzerinden almaya talip oldukları takdirde kayıttan imtina olunabilir" hükmünü haizdir.

40. Anonim şirket tarafından henüz pay senedi ihraç edilmemiş olması ve ilmühaber dahi çıkarılmaması, anonim şirkette pay devrine engel teşkil etmeyecektir. Anonim ortaklığın çıplak paylarının devri konusunda 6762 sayılı Kanun'da bir hüküm bulunmamakta olup, payın devredilebilirliği ilkesi uyarınca, çıplak payın da senede bağlanmış paylar gibi serbestçe devredilebileceği, bu devrin 818 sayılı Kanun'un 162 ve devamı (6098 sayılı Kanun md. 183) maddelerine göre alacağın temliki hükümleri çerçevesinde olacağı kabul edilmiştir (doktrindeki bir esere atıf). Nitekim aynı hususlar Hukuk Genel Kurulunun 12.11.2014 tarihli ve 2014/11-801 Esas, 2014/891 Karar sayılı kararında da vurgulanmıştır. 41. Bu noktada şirketler arasında olabilecek organik bağ kavramına değinmek gerekir. Organik bağ kavramında bir tüzel kişinin borçlarından bir başka tüzel kişinin sorumluluğuna gidilmektedir. Bu hâliyle organik bağ kavramının kaynağını 4721 sayılı Kanun'un 2. maddesinde yer alan dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı oluşturmaktadır (doktrindeki bir esere atıf).

42. Şirket ortaklarının akraba olması tek başına şirketler arasında organik bağ olduğunun kabulü için yeterli olmadığı gibi şirketlerin aynı alanda faaliyet yürütüyor olması da organik bağ için yeterli değildir.

43. Şirketler arasında organik bağ bulunup bulunmadığı; şirketlerin adreslerinin aynı olması, ortaklık yapılarının ve yönetim kurullarının benzer olması veya temsilcilerinin aynı olması, faaliyet alanları, hisse devirleri, muvazaalı işlemler gibi hususlar ve somut olayın özellikleri de gözetilerek tespit edilebilir. Nitekim aynı hususlara Hukuk Genel Kurulunun 13.12.2023 tarihli ve 2022/11-454 Esas, 2023/1221 Karar ve 08.02.2022 tarihli ve 2021/(19)11-659 Esas, 2022/82 Karar sayılı kararlarında da değinilmiştir.

44. Gelinen aşamada icra mahkemesi ve genel mahkeme kararlarının özelliklerini açıklamakta yarar bulunmaktadır. İcra mahkemeleri dar yetkili yargı yerleridir. Yönetsel ve yargısal birtakım görevleri vardır. İcra mahkemeleri münhasıran takip hukukuna ilişkin sorunları çözümler. Buna karşılık işin esası ile ilgili sorunların çözüm yeri genel mahkemelerdir (doktrindeki bir esere atıf).

45. İcra mahkemeleri genel olarak icra ve iflâs takibi sırasında doğan uyuşmazlıkları sınırlı ve biçimsel olarak incelemeye ve karar vermeye yetkili olup genel mahkeme gibi geniş yetkili bir mahkeme değildir. Mahkemelerin bu sınırlandırılmış yetkisinden ötürü icra mahkemesi kararları kural olarak maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmez. Mahkemenin takip hukukuna ilişkin

kararları sadece yürütülen takip konusu bakımından tarafları bağlar ve sadece takip hukuku anlamında kesin hüküm teşkil eder. Bunun sonucu olarak icra mahkemesi tarafından verilen karar daha sonra genel mahkemelerde dava konusu yapılabilir.

46. Başka bir anlatımla icra mahkemelerinin kuruluş amacı icra ve iflâs hukuku çerçevesinde icra organlarınca yürütülen cebri icra yetkisinin hukuka ve kanuna uygunluğunu denetlemektir. İcra mahkemeleri icra dairelerinin işlemlerini inceleyerek kendilerine yapılan şikâyet ve itirazlara ilişkin uyuşmazlıkları çözüme bağlamaktadır. Takip hukuku çerçevesinde icra mahkemesinin genel mahkemelere nazaran yargılama yetkisi sınırlı olup çoğu zaman sadece takip dosyası ve yazılı belge üzerinden inceleme yapılmaktadır. Bu nedenle, icra mahkemesinin takip hukuku çerçevesinde verdiği kararlar genel mahkemeler açısından kural olarak kesin hüküm teşkil etmemektedir (Yargıtay İçtihadı Birleştirme Hukuk Genel Kurulunun 22.03.2019 tarihli ve 2017/7 Esas, 2019/2 Karar sayılı kararı).

47. Ceza mahkemesi kararlarının hukuk yargılamasına etkisine değinmek gerekirse, hukukumuzda 6098 sayılı Kanun'un 74. maddesinde düzenlenmiş olup hukuk hâkimi, ceza mahkemesinin kesinleşmiş kararları karşısında ilke olarak bağımsız kılınmıştır. Bu ilke, ceza kurallarının kamu yararı yönünden bir yasağın yaptırımını, aynı uyuşmazlığı kapsamına alan hukuk kurallarının ise kişi ilişkilerinin medeni hukuk alanında düzenlenmesi ve özellikle tazmin koşullarını öngörmesi esasına dayanmaktadır.

48. Türk Borçlar Kanunu'nun 74. madde hükmüne göre hâkim, zarar verenin kusurunun olup olmadığı, ayırt etme gücünün bulunup bulunmadığı hakkında karar verirken ceza hukukunun sorumlulukla ilgili hükümleriyle bağlı olmadığı gibi ceza hâkimi tarafından verilen beraat kararıyla da bağlı değildir. Hemen belirtilmelidir ki, hukuk hâkiminin yukarıda açıklanan bu bağımsızlığı sınırsız değildir. Gerek öğretide ve gerekse Yargıtayın yerleşmiş içtihatlarında ceza hâkiminin tespit ettiği maddi olaylarla ve özellikle fiilin hukuka aykırılığı konusu ile hukuk hâkiminin tamamen bağlı olacağı kabul edilmektedir. Diğer bir anlatımla maddi olayları ve yasak eylemlerin varlığını belirleyen ceza mahkemesi kararı, taraflar yönünden kesin delil niteliğini taşır.

49. Bu anlamda Yargıtayın yerleşik uygulamasına ve öğretideki genel kabule göre maddi vakıanın tespitine ilişkin ceza mahkemesi kararı hukuk hâkimini bağlar. Ceza mahkemesinde bir maddi olayın varlığı ya da yokluğu konusundaki kesinleşmiş kabule rağmen aynı konunun hukuk mahkemesinde yeniden tartışılması olanaklı değildir (Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 08.11.2023 tarihli ve 2022/11-660 Esas, 2023/1066 Karar; 15.06.2022 tarihli ve 2019/10-111 Esas, 2022/948 Karar ile 15.12.2022 tarihli ve 2021/10-292 Esas, 2022/1759 Karar sayılı kararları).

50. Tüm bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; asıl dava, dava tarihi itibarıyla davalılardan ... A.Ş'nin %95 hissesinin, bu hisseler karşılığında düzenlenen muvakkat ilmühaberlerin mülkiyetinin davacı şirkete ait olduğunun, davalı ...Ş'nin pay defterine 23.06.2011 tarihinde İstanbul 31. İcra Müdürlüğünce yapılan kaydın geçerli ve bağlayıcı olduğunun tespiti istemine ilişkindir.

51. Yapılan incelemede davalılardan ... A.Ş'nin %95 hissesi davacı şirkete aitken, davacı şirketin dava dışı ... şirketine (bu şirket aynı zamanda davacı şirkette %50 hisseye sahip ortaktır.) kredi

borcu bulunduğu iddiasıyla bahsi geçen alacaklı şirket tarafından davacı şirket hakkında İstanbul 31. İcra Müdürlüğünün (önceki Şişli 6. İcra Müdürlüğünün) 2009/41351 ve 2009/41355 Esas sayılı dosyaları ile icra takipleri başlatıldığı, davacı şirkete ait davaya konu ... A.Ş. hisselerinin %95'ine tekabül eden 169.460.996 adet muvakkat ilmühaberin haczedildiği, 06.01.2010 ve 07.01.2010 tarihinde yapılan ihaleler ile hisselerin davalı... tarafından satın alındığı, davalı...'un bu hisselerin %56'sını 22.02.2010 tarihinde davalı ...'ye, %33,5 hisseyi ise 30.03.2011 tarihinde davalı ...'a satttığı, satılmayan hacizli 10.000.000 (%5.5'a tekabül eden) adet hissenin kaldığı, bu hisselerin de birleşen davada davalı ... Şirketi tarafından ihale yoluyla edinildiği anlaşılmaktadır.

52. Şişli 4. İcra Hukuk Mahkemesince belirtilen hisseler üzerine 05.04.2011 tarihinde ihtiyati tedbir konulmuştur. 08.04.2010 tarihinde ise Şişli 4. İcra Hukuk Mahkemesinin 2011/386 ve 387 Esas sayılı dosyalarında icra takiplerinde ödeme emrinin borçluya tebliğinin iptali istemiyle davalar açılmış, açılan bu davalar sonucunda ödeme emrinin tebliğinin geçersizliğine, ödeme emrinin borçluya tebliğinin 01.04.2010 tarihinde yapılmış sayılmasına karar verilmiş ve bu kararlar taraflarca temyiz edilmeksizin 14.05.2011 tarihinde kesinleşmiştir.

53. Şişli 4. İcra Hukuk Mahkemesinin 03.05.2011 tarihli ve 2011/388 Esas, 2011/536 Karar ve 03.05.2011 tarihli ve 2011/389 Esas, 2011/537 Karar sayılı kararları ile sırasıyla 06.01.2010 ve 07.01.2010 tarihli ihalelerin satış ilân tebliğinin takip borçlusu davacı şirkete usulüne uygun olarak yapılmadığı gerekçesiyle feshine karar verilmiştir. Bunun üzerine icra takip borçlusunun (davacı) talebi üzerine icra müdürlüğünce; 23.06.2011 tarihinde 2004 sayılı Kanun'un 40. maddesine göre takip alacaklısından tahsil ettiği paranın icra veznesine iadesinin talep edilerek takip borçlusunun talebi üzerine icra müdürlüğünce davaya ve takibe konu ... A.Ş. hisselerine borçlu ... ...'a iade edilmek üzere el konularak geçici ilmühaberlerin veya temsil ettiği hisselerin bulunamaması hâlinde hisselerin borçlu ... ...'a ait olduğunun pay defterine işlenmesine karar verilmiştir.

54. Davalı ...'nin 23.06.2011 tarihli icra müdürlüğü işlemini şikayeti üzerine, İstanbul 15. İcra Hukuk Mahkemesinin 2011/822 ve 2011/823 Esas sayılı dosyalarınada şikayetin reddine karar verildiği, kararın temyizi üzerine Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 22.01.2013 tarihli ve 2012/31033 Esas, 2013/1417 Karar ve 22.01.2013 tarihli ve 2012/31034 Esas, 2013/1418 Karar sayılı kararları ile "...Her ne kadar ihalenin feshi konusunda ihale alıcısı...'u etkilese de hisseleri ihale alıcısından satın alan üçüncü kişi ... Holding ...'nin kazandığı mülkiyet hakkını etkileyemez. Bir başka anlatımla, ödeme emrinin tebliğ tarihi olan 01.04.2010 tarihinden önce yapılan işlemlerin (06.01.2010 ve 07.01.2010 tarihli ihaleler dahil olmak üzere) yok hükmünde sayılması, ihale bedelini ödeyip malı teslim alan alıcıdan, söz konusu hisseleri satın alan iyi niyetli üçüncü kişilerin kazanımlarını etkilemez. Bu durumda icra müdürünün mülkiyet hakkına müdahale eder şekilde, satışı yapılan ve ... Holding ...'ye devredilen hisse senetlerinin de borçluya ait olduğuna ilişkin kararın iptal edilmesi gerekirken yazılı gerekçelerle istemin reddi hüküm tesisi isabetsiz olup, kararın bu nedenle bozulması gerekirken,..." gerekçesi ile kararlar bozulmuş, bozma sonrasında şikayetin kabulüne ve icra müdürlüğünün devredilen hisse senetlerinin borçluya ait olduğuna ilişkin kararların iptaline karar verilmiş ve bu kararlar kesinleşmiştir.

55. Uyuşmazlık, asıl davada icra takip dosyalarında ödeme emrinin borçluya usulüne uygun olarak tebliğ edilmediği ve ödeme emri tebliğinin 01.04.2010 tarihinde yapılmış sayılmasına dair Şişli 4.

İcra Hukuk Mahkemesince verilen ve kesinleşen kararlar sonucunda, bu kararların verilmesinden önce haczedilerek ihale ile davalılardan...'a satılan davaya konu hisselerin, usulsüz tebligat nedeniyle ödeme emri kesinleşmeden yapılan haciz ve buna bağlı olarak ihale işlemleri geçersiz sayıldığından, söz konusu hisselerin ihale alıcısı davalı... tarafından diğer davalılara satışının geçerli olup olmadığı, ihalelerin feshedilmiş olması nedeniyle hisseleri satın alan davalılar ... ile ...'ın kazanımlarının geçerli olup olmadığı ve bu hisselerin davacıya ait olup olmadığı noktalarında ortaya çıkmaktadır.

56. Davacı asıl dosyada, hisseleri icra takip dosyalarında ihale ile satın alan ve hisseleri daha sonra diğer davalılara satan...'un ve ondan hisseleri satın alan davalılar ... ile ...'ın kötüniyetli olarak ve asıl alacaklı şirket ile birlikte fikir ve eylem birliği içinde ele geçirmek amacıyla hareket ettiklerini, ilk ihale usulsüzlük nedeniyle iptal edildiğinden ihale alıcısı...'a yapılan devrin geçerli olmadığını, diğer davalılar iyiniyetli olmadıklarından hisselerin daha sonra bu davalılara satışının da geçerli olmadığını ileri sürmektedir.

57. Türk Medeni Kanunu'nun 6 ve 6100 sayılı Kanun'un 190. maddesinde belirtilen ispat kuralına göre, aksi kanunda düzenlenmedikçe hak iddiasında bulunan herkes bunu ispatla mükelleftir. Bir hakkın kazanılmasına veya hukuksal bir durumun ortaya çıkmasına kanunî bir engel olup da bu kanunî engelin varlığını bilmeyen veya bilecek durumda olmayan kişiye ispat külfeti yüklemek iyiniyetli kişinin kanunla sağlanan korunmasını etkisiz hâle getirecektir. Böyle bir durumda iyiniyetli kişi, olmayan bir durumu ispatlamak zorunda bırakılmış olacaktır. Diğer taraftan yapılan her hukuksal iş ve işlemlerde kişinin iyiniyetli olduğunu sürekli olarak ispat etme zorunluluğuna tabi tutmak kişiler arasında güvensizliğin doğmasına yol açacak ve hukuksal iş ve işlemlerdeki istikrarı bozacaktır. Dolayısıyla kanun koyucu kamu yararını da göz önüne alarak 4721 sayılı Kanun'un 3/1. maddesinde hukuk düzeninin iyiniyete hüküm ve sonuç bağladığı durumlara "asıl olan iyiniyetin varlığıdır" şeklindeki düzenleme ile iyiniyetin kural olduğu kabul edilmiştir. Bu durum aynı zamanda ispat karinesi olarak da ifade edilmektedir. Buradan hareketle davalıların kötüniyetli olduklarını davacı taraf ispat etmelidir.

58. Türk Medeni Kanunu'nun 763. maddesi gereğince bir taşınırın zilyetliğini iyiniyetle ve malik olmak üzere devralan kimse, devredenin mülkiyeti devir yetkisi olmasa bile, zilyetlik hükümlerine göre kazanmanın korunduğu hâllerde o şeyin maliki olur. 6098 sayılı Kanun'un 275. (818 sayılı Kanun'un 225.) maddesine göre cebri ihalede satım, memurun ihalesi ile gerçekleşir. 6098 sayılı Kanun'un 279. (818 sayılı Kanun'un 231.) maddesine göre müzayede ile menkul bir mal alan kimse onun mülkiyetini ihale anında kazanır. Menkul mal ihale ile, alıcıya teslim edildiği andan itibaren alıcı, bu menkul mal üzerinde temliki tasarrufta bulunabilir. İhale alıcısından menkul malı satın alan kişi dahi iyiniyetlidir ve o menkul malın mülkiyetini kazanır. Her ne kadar ihalenin feshi kararı, ihale alıcısını etkilese de, menkul malı ihale alıcısından satın alan üçüncü kişinin kazandığı mülkiyet hakkını etkileyemez. Bir başka anlatımla, ihalenin feshinin yok hükmünde sayılması, ihale bedelini ödeyip malı teslim alan alıcıdan, söz konusu menkul malı satın alan (ve kötüniyeti bir mahkeme kararı ile cezai yaptırıma bağlanmayan) iyiniyetli üçüncü kişilerin kazanımlarını etkilemez.

59. Davacı taraf, davacı şirketin tek mal varlığının davaya konu hisse senetleri olduğunu iddia etmiştir. Hisselerin davalılarca iktisabı ise kesinleşen, aleyhine menfi tespit davası açılmamış ve davacının da borcunun bulunmadığına ilişkin bir itirazı olmaksızın kesinleşen icra takipleri sonucunda, takip borçlusu davacının tek mal varlığı üzerine konulan hacizler neticesinde ihale alıcısının kusuru olmaksızın ve ondan kaynaklanmayan nedenlerle ihalelerin feshine karar verilmiştir.

60. Her ne kadar icra hukuk mahkemesinin takip hukukuna ilişkin kararları sadece yürütülen takip konusu bakımından tarafları bağlayıp yalnızca takip hukuku anlamında kesin hüküm teşkil etse de; emin sıfatı ile zilyet olan ihale alıcısından hisseleri devralan üçüncü kişilerin iyiniyetli kazanımlarının korunması gerekir. Zira somut olayda, davalı... dava konusu geçici ilmühaberlerin mülkiyetini ihale anında kazanmış olup, kesinleşen ihaleler sonucunda da geçici ilmühaberler davalı...'a teslim edilmiş ve icra müdürlüğünce geçici ilmühaberlerin davalı...'a ihale edildiği ciro yerine geçmek üzere geçici ilmühaberlere işlenmiştir.

61. İki ihalenin de satış ilân tebliğinin takip borçlusu davacı şirkete usulüne uygun olarak yapılmadığı gerekçesiyle feshine karar verildiği, davalı ...'ye devir tarihi olan 22.02.2010 tarihinde açılmış bir ihalenin feshi davası bulunmadığı gibi diğer davalı ...'ın hisse senetlerini devraldığı 30.03.2011 tarihinde de ihalenin feshine ilişkin kararların henüz kesinleşmediği anlaşılmaktadır.

62. Ayrıca, davacı tarafından icra hukuk mahkemesinde davalı...'un ihaleye fesat karıştırdığı ileri sürülmemiş olup, bu durumda ihalenin feshine karar verilse dahi davalı... emin sıfatıyla zilyet olduğundan emin sıfatıyla zilyetten iyiniyetle kazanım korunmakta olup davalılar ... ve ...'ın hisseleri kötüniyetle satın aldığı da davacı tarafça ispat edilememiştir. Zira, hem 4721 sayılı Kanun'un 988. maddesine göre emin sıfatıyla zilyetten hisseleri devralan iyiniyetli üçüncü kişiler korunacağı gibi 2004 sayılı Kanun'un 40/3. maddesi gereğince de icranın iadesinde üçüncü şahısların hüsnü niyetle kazandıkları haklara halel gelmeyeceği de açıktır.

63. Başka bir ifadeyle; davaya konu hisse senetlerinin davacının borcundan dolayı kesinleşen icra takibi sonucunda -ilk ihale tebligat usulsüzlükleri nedeniyle iptal edilmiş olmasına rağmen- iptaline karar verilen bu ihale ile hisseleri satın alan ve davacı tarafça kötüniyetli oldukları ispatlanamayan, ihale alıcısı emin sıfatı ile zilyet...'tan edinen iyiniyetli üçüncü kişi konumunda olan davalılar ... ile ...'ın bu kazanımlarının korunması gerekir.

64. 06.01.2010 ve 07.01.2010 tarihinde yapılan ihaleler ile hisselerin davalı... tarafından satın alındıktan sonra, adı geçen şirket tarafından bu hisselerin %56'sının 22.02.2010 tarihinde davalı ...'ye, %33,5 hissenin de 30.03.2011 tarihinde tedbir kararı alınmamışken yaklaşık on dört ay sonra davalı ...'a satılmış olduğundan davalı ...'a yapılan satış bakımından on dört ay gibi bir sürenin ticari hayatın olağan akışına göre kısa bir süre olarak kabulü mümkün değildir.

65. Hisseler davalı ...'ye hisseler kısa bir süre içinde devredilmiş ise de; davalı...'un bu hususu aşamalarda, davalı ...Ş'nin Milli Emlak ile yaptığı sözleşmeler gereğince limana, liman vasfını kazandıracak imtiyazın devamı için Milli Emlak'a en geç 27.02.2010 tarihine kadar yapması gereken ödemeden doğduğunu beyan ettiği ve bu hususu da belgelendirdiği anlaşılmaktadır. Buna göre; davacı şirketin ortak olduğu dönemde ödenmeyen kullanım bedelleri için davalı ...Ş.

aleyhine Gebze İcra Müdürlüklerinde icra takipleri başlatıldığı, ayrıca Milli Emlak Müdürlüğünün ... A.Ş'ye gönderdiği yazıda "4.478.946,00 TL kullanma izni bedeli ile 15.928,00 TL teminat farkı"nın en geç 27.02.2010 tarihine kadar yatırılması, yatırılmadığı takdirde sözleşmenin feshi ile yasal işlemlere başlanacağı tebliğ edilmiştir. Davalı ... de buna ilişkin olarak 26.02.2010 tarihli toplam 7.750.000,00 TL bedelli para transferine ilişkin dekontları ibraz etmiş, böylece davalı...'un riski paylaşmak için ortak arayışına girdiği anlaşılmıştır.

66. Özel Daire bozma kararında belirtilen hususların aksine hisse alım-satımına dair para transferinin mevcut olduğu, devir öncesi iktisadî inceleme raporu (due diligence) alınması gibi bir zorunluluğun bulunmadığı gibi davalı şirketlerin hisseleri devralmadan önce bu raporu aldıkları, ayrıca davacı taraf davalı ...Ş'nin hisselerini devralan şirketlerin tabela şirketleri olduklarını ispat edemediği gibi, davalı şirketler bu hususa ilişkin ilgili delillerini de dosyaya sundukları görülmüştür. Buradan hareketle davalı şirketler arasında organik bir bağ bulunmadığı gibi davalıların iş birliği ve kötüniyetle hareket ettikleri davacı tarafça ispat edilememiştir.

67. Diğer bir ifadeyle davacı taraf davalıların kötüniyetli olduklarını ispatlayamadığı gibi aralarında işbirliği olduğunu, şirketler arasında organik bağ olduğunu, sırf söz konusu hisseleri davacının elinden almak için asıl alacaklı ile işbirliği içinde hareket etiklerini kanıtlayamamıştır. Yapılan ilk ihale, tebligat usulsüzlükleri nedeniyle iptal edilmiş ise de emin sıfatı ile zilyet ihale alıcısından hisseleri devralan üçüncü kişilerin iyiniyetli kazanımlarını etkilemeyecektir. Ayrıca davacı hakkında yapılan ve kesinleşen icra takiplerinden dolayı takip alacaklısına borcu olmadığını iddia etmediği gibi bu konuda açılmış bir menfi tespit davası da bulunmamaktadır. Ayrıca, hisseler ihale alıcısının kusuru olmaksızın ve ondan kaynaklanmayan nedenlerle feshine karar verilen ihale ile davalı...'a, ondan da söz konusu hisseler üzerinde henüz bir tedbir kararı yokken satış üzerine diğer davalılara intikal etmiştir.

68. Buna göre davaya konu hisse senetleri davacının borcundan dolayı kesinleşen icra takibi sonucunda -ilk ihale tebligat usulsüzlükleri nedeniyle iptal edilmiş olmasına rağmen- iptaline karar verilen bu ihale ile hisseleri satın alan ve davacı tarafça kötüniyetli oldukları ispatlanamayan, ihale alıcısı emin sıfatı ile zilyet...'tan edinen iyiniyetli üçüncü kişi konumunda olan davalılar ... ile ...'ın bu kazanımlarını etkilemeyecek olmasına göre mahkeme kararı usul ve yasaya uygundur.

69. İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesinin 20.01.2014 tarihli ve 2012/425 Esas, 2014/4 Karar sayılı kesinleşmiş kararında, davalının da aralarında yer aldığı sanıklar hakkında, isnat edilen suçları işlediklerine dair mahkûmiyetlerine yeterli iddiadan başka delil elde edilemediği ve atılan suçların unsurları itibarı ile oluşmadığından bahisle nitelikli dolandırıcılık, suç işlemek amacıyla örgüt kurma ve üye olma, suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme ve özel belgede sahtecilik suçlarından dolayı 5721 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (5271 sayılı Kanun) 223/2-a-e maddesi gereğince beraat kararı verilmiştir.

70. Anılan ceza mahkemesi kararının gerekçesinde; şikâyete konu iddiaların hukuki uyuşmazlık niteliğinde olduğu, iddiaların kısmen ya da tamamen çeşitli hukuk mahkemelerinde dava ve icra takiplerine konu edildiği, taraflar arasındaki hukuki uyuşmazlığın sadece borç-alacak ilişkisinden kaynaklandığı, hukuki uyuşmazlığın çözümü ile ilgili delillerin takdiri ve değerlendirilmesi

hususunda görev ve yetkinin hukuk mahkemelerine ait olduğu, davalı şirketlerin yöneticilerinin de aralarında yer aldığı sanıkların fiillerinin isnat edilen suçlar yönünden değerlendirildiği, bu anlamda delil yetersizliği sebebiyle sanıkların isnat edilen suçları işlediklerinin ispatlanamadığı, ayrıca yargılamaya konu fiillerin atılı suçların kanunda aranan unsurlarını içermediği belirtilmiştir. 71. Bu kapsamda anılan ceza mahkemesi kararında, davacı tarafından davalı tarafa karşı ileri sürülen maddi vakıaların hukuka aykırılığına yönelik olarak tereddüde mahal vermeyecek düzeyde açık bir tespite yer verilmediği, sadece davalı şirketlerin yöneticilerinin fiilleri hakkında isnat edilen suçlar yönünden yapılan değerlendirme ile delil yetersizliği sonucu atılı suçların davalı şirketlerin yöneticileri tarafından işlendiğinin sabit olmaması ve suçların unsurları itibarı ile oluşmadığı nedenine dayalı olarak beraat kararı verildiği anlaşılmaktadır.

72. O hâlde bahsi geçen ceza mahkemesi kararının eldeki davaya bir etkisi bulunmadığından mahkemece hükme esas alınamaz.

73. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında; ihalenin feshi kararlarının kesinleşmesiyle birlikte davalı...'un iyiniyetli zilyet ve malik sayılmasının mümkün olmadığı, davalı...'un sonradan iptal olunan ihale ile elde ettiği davalı ...Ş. hisselerinin %56'sını ...'e, %33,5'ini ...'a çok kısa sürede devrettiği, anılan şirketlerin geçmişte hiçbir liman işletme tecrübesi, yeterli personeli bulunmayan ve oldukça düşük sermayeli şirketler olduğu, devir öncesinde ticari teamüllere aykırı şekilde hiçbir hukuki ve iktisadi inceleme (due diligence) raporu alınmadığı, hisse alım satımına ilişkin para trafiğine rastlanmadığı, davalılar..., ... ve ...'ın hayatın olağan akışına aykırı, kötüniyetli ve muvazaalı olarak birlikte hareket ettiklerine dair ciddi ve haklı itiraz ve iddiaları dikkate alınmadığı, üçüncü kişiler arasındaki muvazaanın her türlü delille ispat edilebileceği, delil yetersizliği sebebiyle verilen beraat kararlarının hukuk mahkemelerini bağlamayacağı, İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından olayın hukuki ihtilaf olduğu ve değerlendirmenin hukuk mahkemeleri tarafından yapılması gerektiğinin ifade edildiği gözden kaçırılarak, iyiniyetin sonuca etkisi tartışılmaksızın, genel mahkemeler açısından bağlayıcılığı olmayan icra hukuk mahkemesi kararına dayanarak davalı şirketlerin hisse senetlerini iktisapta iyiniyetli sonraki müktesip oldukları kabul edilerek davanın reddine karar verilmesinin yerinde görülmediği gerekçesiyle direnme kararının bozulması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de, bu görüş yukarıda açıklanan nedenlerle Kurul çoğunluğunca benimsenmemiştir.

74. Hâl böyle olunca ilk derece mahkemesince yukarıda açıklanan gerekçe ile asıl davanın reddine karar verilmesi gerekmekle; sonucu itibariyle doğru olan direnme kararının açıklanan genişletilmiş gerekçe ile onanmasına karar verilmiştir.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacı vekilinin birleşen davaya ilişkin temyiz isteminin hukuki yarar yokluğundan REDDİNE oy birliğiyle, ("a" bendinde açıklanan gerekçeyle)

Davacılar vekilinin asıl davaya ilişkin temyiz itirazlarının reddi ile yukarıda açıklanan genişletilmiş gerekçe ile direnme kararının ONANMASINA, ("b" bendinde açıklanan gerekçeyle)

Harç peşin alındığından harç alınmasına yer olmadığına,

Dosyanın 6100 sayılı Kanun'un 373. maddesinin 1. fıkrası uyarınca kararı veren İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

21.05.2025 tarihinde oy çokluğuyla kesin olarak karar verildi.

"K A R Ş I O Y"

Mahkemece bozma öncesi verilen ilk kararda asıl dava bakımından Davalı ... ve ... Limited şirketlerinin hisseleri yönünden yapılan incelemede başlığı altında iki delile yer verilmiştir. Bunlardan birisi, İstanbul 15. İcra Hukuk Mahkemesinin 2011/822 Esas sayılı dosyasında icra müdürü tarafından el konulan hisse senetleri konusunda açılan davada Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 22/01/2013 tarih ve 2012/3104 Esas, 2013/1418 Karar sayılı bozma ilamında yer verilen gerekçelerdir.

Diğeri ise İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesinin 2012/425 Esas, 2014/4 Karar sayılı dosyasında beraat kararı verilmiş olmasıdır. Beraat kararı yönünden mahkeme tespit edilen maddi vakıalarla bağlı olduğunu, davalıların kötüniyetli olmadıklarının verilen beraat kararı ile sabit olduğunu belirtmiştir.

Bölge adliye mahkemesince verilen karar ise başvurunun esastan reddi yönünde olup kaldırma ve yeniden esas hakkında karar verilerek gerekçe değiştirilmediği için bölge adliye mahkemesi kararındaki gerekçelerin de ilk derece mahkemesi kararındaki gerekçe ve kabul şeklinin benimsenmesinin açıklanması niteliğinde olup yeni gerekçeyle farklı bir karar verilmiş değildir.

İlk derece mahkemesince bölge adliye mahkemesi kararındaki bazı gerekçelere de dayanılarak direnme kararı verilmiş olmasını da bozmayı karşılayan güçlendirme amaçlı yazılan gerekçeler olarak kabul etmek gerekir. Aksinin kabulü zaten yeni vakıalara dayalı farklı gerekçeyle karar verilmesi anlamına gelir ki çoğunluk görüşü olarak da yeni hüküm bulunduğu yönünde bir sonuca varılmış değildir.

Mahkeme iki ayrı dosyada verilen kararları delil göstererek bozma öncesi kararını vermiş ve bozma kararı üzerine de önceki kararında direnmiş olduğundan direnme kararının da bu iki delile dayanılmak suretiyle verildiğinin kabulü gerekecektir. Direnme kararında eklenen hususlar da bu iki delile dayanmayı yeterli kabul eden sonucun güçlendirilmesi amaçlı olduğunun kabulü gerekir.

Mahkemenin delil olarak dayandığı icra hukuk dosyasında verilen bozma kararı ve bozma kararına uyularak verilen karar, icra müdürü işleminin şikayeti nedeniyle verilen bir karardır. Şikayet başvurusunda hisseleri edinen ve şikayet başvurusunda bulunan kişilerin iyniyetli üçüncü kişi olup olmadıklarına dair bir inceleme yapılması gerekmemektedir. Zira hisseleri edinenin iyiniyetli olup olmadığı ancak genel mahkemede açılacak bir davada incelenebilecektir. Nitekim eldeki dava da bu nedenle genel mahkemede açılmıştır. İcra hukuk mahkemesinin incelemediği, incelemeye yetkili dahi olmadığı bir konuda gerekçe yazmış olması hâlinde bu gerekçenin bağlayıcı olacağı ve başka davada kesin hüküm veya güçlü delil teşkil edeceği de düşünülemez. Bu nedenle icra

hukuk mahkemesi dosyasındaki kararın gerekçesine dayanılarak hisse alan davalıların iyiniyetli olduklarının doğrudan ispatlandığı sonucuna varılması doğru olmamıştır.

Mahkemece ceza mahkemesince verilen beraat kararındaki maddi olguların hukuk hâkimini bağlayacağı belirtilerek beraat kararının gerekçeleri ile de hisse alan davalıların iyiniyetli olduklarının sabit olduğu kabul edilmiş ise de ceza mahkemesi kararında davalıların iyiniyetli olduğunun kabulünü gerektirecek maddi bir vakıaya dayanılmamıştır. Beraat kararı suçun oluşup oluşmadığıyla ilgili suçun unsurları kapsamında yapılan değerlendirmeler olup kararda iyiniyetin varlığını kabul etmeyi gerektirir bir vakıa tespitine yer verilmemiştir. Mahkemece iyiniyetin varlığı kabul edilmiş ancak ceza mahkemesinin sabit kabul ettiği hangi maddi olgu ile bu sonuca varıldığı açıklanmamıştır. Ceza mahkemesi kararıyla hisse alan davalıların iyiniyetli olduğunun ispatlandığı sonucuna varılması doğru olmamıştır.

Mahkemece direnmeyi güçlendiren gerekçe anlamında 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun (TMK) 988 ve 989. maddelerinin uygulanması gerektiği belirtilmiş ise de menkul mallarda mülkiyetin kazınılması ile ilgili olan bu hükümlerin aynı kanunun 990 ve 991. madde hükümleriyle birlikte yorumlanıp uygulanması gerekir.
Bir taşınırın zilyetliğini iyiniyetle edinmemiş olan kimseye karşı önceki zilyet, her zaman taşınır davası açabilir (TMK 991/1). Zilyet, iradesi dışında elinden çıkmış olsa bile, para ve hamile yazılı senetleri iyiniyetle edinmiş olan kimseye karşı taşınır davası açamaz (TMK 990/1). Bu hükümler ile görülmektedir ki TMK 988 ve 989. madde hükümlerine bağlı olarak zilyetliği ve dolayısıyla mülkiyeti kazanmış kişiye karşı iyiniyetli olmaması halinde taşınır davası açılabilecek ve mülkiyetin kazanılmış olmadığı ileri sürülebilecektir.

Yine mahkemece dayanılan 6098 sayılı TBK'nın 279. maddesi hükmü de genel kuralı vermekte olup TMK 3. madde kapsamında iyiniyetli olmadığı ve kazanımın korunamayacağı ileri sürülüp ispatlanabilecektir. Nitekim kararda atıf yapılan emsal kararlarda iyiniyetli üçüncü kişilerin kazanımlarının etkilenmeyeceği belirtilmek suretiyle olumsuz anlamıyla kötüniyetin varlığı hâlinde bu kazanımların etkileneceği ifade edilmiştir.

Üçüncü kişilerin gerek bu özel düzenlemeler nedeniyle, gerekse genel hüküm olarak Türk Medeni Kanunun 3. maddesi çerçevesinde iyiniyetli olması esastır. Maddenin (TMK 3) 1. fıkrasında bu husus "Kanunun iyiniyete hukuki bir sonuç bağladığı durumlarda, asıl olan iyiniyetin varlığıdır" hükmüyle belirtilmiştir. Ancak ikinci fıkradaki; "ancak, durumun gereklerine göre kendisinden beklenen özeni göstermeyen kimse iyiniyet iddiasında bulunamaz" hükmü ile de iyiniyete dayanan kimsenin kendisinden beklenen özene uygun davranması gerektiği düzenlenmiştir.

Üçüncü kişinin iyiniyetli olmadığını ispat etme yükü, iddia eden tarafa aittir. Bazı karinelerin varlığı hâlinde ise ispat yükü karşı tarafa geçecektir. Fiili karine, belli bir olaydan, belli olmayan bir olay için çıkarılan sonuçtur. Bu bağlamda, fiili karineler, bir hukuk kuralı ile bağlı olmaksızın, hâkimin insanlar ve yaşam konusunda ortaya çıkan tecrübe kurallarından yararlanarak belli olmayan olaylar hakkında sonuç çıkarmasına yardımcı olmaktadır. Fiili karinelerin temelinde tecrübe (yaşam deneyi) kuralları yatmaktadır

İyiniyetin varlığı veya yokluğu, duyu organları ile anlaşılabilecek bir şey değildir. Sonuçta insanın içindeki bir şeydir. Bu nedenle ispatını da kişilerin davranışlarında aramak gerekecektir. Ayrıca fiili karineler de bu konuda önem taşıyacaktır. Bu davranışlar kişinin eylemli davarınışları olduğu kadar iyiniyetli bir kişinin yapması beklenen ancak yapmadığı davranışları yani eylemsizliklerini de kapsar. Bu nedenle hayatın olağan akışında gösterilmesi gereken özene uygun davranmamış olmak da fiil karine olarak kişinin iyiniyetli olmadığını kabul etmeye yetebilecektir.

Nitekim 14.02.1951 gün ve1949/17 Esas, 1951/1 Karar sayılı içithadı birleştirme kararında vakıa ve karinelerden olayda kanunen iyiniyet iddiasında bulunamayacak durumu belirmiş olan kimsenin kötüniyetinin diğer tarafa ispat ettirilmesine artık sebep ve vecih kalmayacağına ve dava hakkının doğumunu sağlayan veya bertaraf eden iyi ve kötüniyetin bu durumda mahkemece resen nazara alınabileceğine karar verilmiştir. 17.05.1991 gün ve 1991/1 Esas 1991/Karar sayılı sayılı içitihadı birleştirme kararıyla da bu içtihadı birleştirme kararının değiştirilmesine gerek olmadğı kabul edilmiştir.

Somut olayda sıradan bir menkul mal ihalesi bulunmayıp 500.000.000 USD değerinde olan ... Liman İşletmeleri ve Depoculuk A.Ş. hisselerinin satışı ve sonrasında % 56 ve % 34 oranında olmak üzere hisselerin devredilmesi söz konusu olup hisseleri devralan kişilerin belli bir araştırma yaptıktan sonra bu hisseleri devralmış olmaları gerektiği hayatın olaan akışı içinde kendilerinden beklenen bir davranış olup özen yükümlülüğü de bunu gerektirir. Karine olarak bu durumun değerlendirilmesi gerekir. Öte yandan mahkeme iyiniyetin varlığını; kesin hüküm veya güçlü delil niteliği bulunmayan, içeriklerine göre somut olay için delil dahi kabul edilemeyecek mahkeme gerekçelerine dayandırmıştır. Bu durumda gerek belirtilen karine kapsamında özen yükümlülüğü yönüyle gerekse dosyadaki diğer deliller kapsamında bir değerlendirme yapılmamıştır.

Özel Daire bozma kararı da gerek icra hukuk mahkemesi kararı gerekse ceza mahkemesi kararıyla iyiniyetin ispatlanmış sayılmayacağı ve dosyadaki diğer delillere göre bir değerlendirme yapılarak karar verilmesi gerektiği yönüyle yukarıdaki açıklamalarımıza uygun bir gerekçe ve sonuç içermektedir. Bu durumda Özel Daire bozma kararına uyularak bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde önceki hükümde direnilmesi doğru olmamıştır.

Özel Dairenin bozma kararı usul bozması niteliğindedir. Çünkü Özel Daire işin esasına girmemiş diğer dellillere göre bir değerlendirme yapılmak üzere hükmü usulden bozmuştur. Hukuk Genel Kurulunca yapılacak temyiz incelemesi de bu usul bozmasının doğru olup olmadığını incelemekle sınırlı olup bunun yerine esastan bir incelemeyle onama veya bozma kararı verilemez. Bu nedenle diğer delillere göre iyiniyetin varlığı veya yokluğu buna bağlı olarak işin esası konusunun yeniden mahkemece incelenmesi gerektiğinden esasa girilmeksizin aynı usul bozması yapılmalıdır.

Yukarıda açıkladığım nedenlerle Özel Daire kararı gibi hükmün bozulması gerektiği görüşünde olduğumdan genişletilmiş gerekçeyle onama yönünde oluşan Değerli Çoğunluk görüşüne katılamıyorum.